

PÉCSI MŰHELY
Dílna, která vzkřísila
maďarské akční umění

Václav Cigler
Slova jsou přibližná

PROFIL – Gabriela Elbelová
„Někdy si připadám
jako obrazový pohádkář“

ROZHOVOR – Pavel Zatloukal
„Jsem přesvědčený o tom,
že umění nezná hranice“

Miroslav Šnajdr
„Hudba mi dala svobodu
pro malování“

SLOVA JSOU PŘIBLIŽNÁ

VNÍMÁME SOTVA JEJICH VŮNI ... JEJICH OPAR ... JEJICH DŠTĚNÍ

JAKÝ SMYSL MÁ MYSL?

JAKÝ ... SNĚNÍ?

NECHCI BÝT ŠÁLEN ANI SVÁDĚN

NECHCI KONZUMOVAT ANI KOMENTOVAT

CO TEDY?

CO ... ANO?

CO ... NE?

NIC ... ANO

BLAŽENÉ NIC

básně Václava Ciglera
doplní výstavu jeho kreseb

Václav Cigler, Jákobův žebřík, 2003

VÁCLAV CIGLER SLOVA JSOU PŘIBLIŽNÁ

Muzeum moderního umění 21. 3. — 23. 6. 2019

Po celém světě jej proslavila práce s optickým sklem. Je prvním umělcem, který si tento materiál vybral pro svou tvorbu. Václav Cigler se tak nasmazatelně zapsal do dějin výtvarného umění. Jeho dílo je mnohem rozmanitější, což od 21. března představí výstava Václav Cigler | Kresby v Muzeu moderního umění. Následovat ji budou výtvarné intervence Václav Cigler a Michal Motyčka | Místo setkání v Květné zahradě i v obrazárně kroměřížského arcibiskupského zámku a instalace nazvané Světlem umístěné do prostředí Arcidiecézního muzea v Olomouci.

„Václav není jen sklář, je vizionář v mnoha oborech, zabývá se kresbou, architekturou, světelnou a kinetickou plastikou, šperkem, poezií a především proměňováním prostředí krajiny. Má neskutečný cit pro vnímání přírody, prostoru ve smyslu fungování vesmíru. Je otevřený nejružnějším podnětům, které bere jako životní výzvu,“ popisuje téměř devadesátiletého umělce jeho spolupracovník, architekt Michal Motyčka.

Cigler studoval v 50. letech u profesora Kaplického, výborného malíře i sochaře, který však za komunistického režimu nemohl své volné práce vystavovat. „Proto se Josef Kaplický věnoval také typografii a Václav Cigler si díky němu uvědomil, jak je pro umělce důležité reagovat na sebemenší úkol,“ líčí umělcovy počátky Motyčka.

Václav Cigler v polovině šedesátých let založil na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě ateliér nazvaný *Oddelenie skla v architektúre*. Byl průkopníkem konceptuálního vnímání skla jako výtvarného objektu ve světovém kontextu. „Dělám sklo, které nechce být uměním, ale prostředkem dívání a pozorování. Dělám netechnické přístroje, které vnější prostředí zvětšují, zmenšují, zrcadlí, světelně a barevně rozkládají,“ říká Václav Cigler pro Databázi středoevropského umění (CEAD), kterou vytváří olomoucké Muzeum umění. „Dělám clony, které okolní



Václav Cigler, Michal Motyčka, Čeřená hladina, 2008

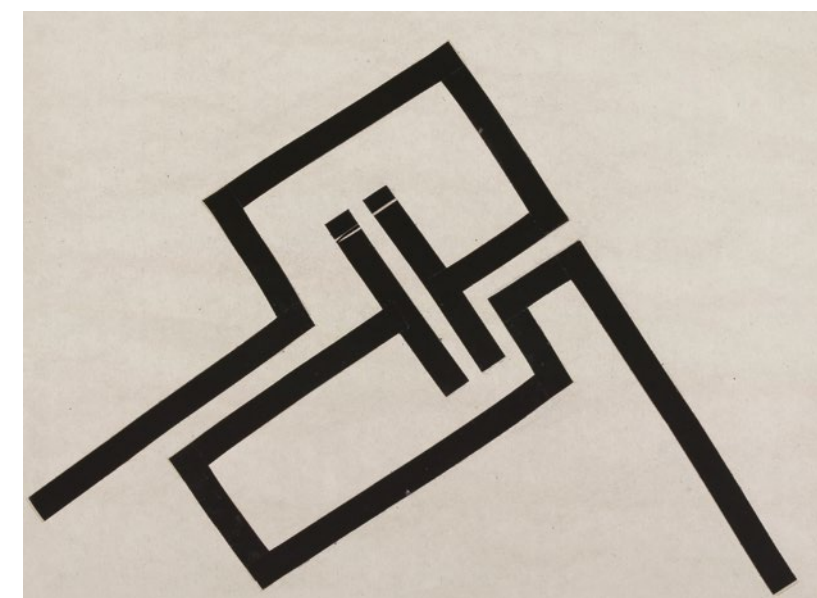
svět přefiltrovávají do nové barevnosti a tvarů. Nabízíme konfrontaci skutečnosti transformované se skutečností původní, nezakreslenou. Sklo je vzrušující materiál. Je právě tak hmotou jako nehmotou. Právě tak skutečné jako neskutečné. Právě tak svébytné jako sebe přesahující a tak v jistém smyslu zpochybňující naši smyslovou zkušenost. Sklo je snad jediným materiálem, který je možné neustále technologicky rozvíjet a uzpůsobovat k realizování i těch nejfantastičtějších představ a záměrů. Sklo má povahu a osud člověka.“

Divák je většinou součástí Ciglerových a Motyčkových instalací – člověk pozorovatel se stává součástí děje díla, jež je aktivováno jeho přítomností, je závislé na jeho měřítku a pohybu, proměňuje se jeho pozicí. Téma člověka je bytostně obsaženo v celé jejich tvorbě. Pro člověka projektoval Cigler do vesmírného prostoru kolem zeměkoule utopicko-vizionářské architektonické stavby, zejména navrhovaná řešení prostorových jednovrstvých nebo vícevrstevných struktur

s navigačními systémy, které by fungovaly jako formy úsporného bydlení. Fascinace vesmírem i v souvislosti s prvními lety do vesmíru a s budováním meziplanetárních laboratoří inspirovala Ciglera v jeho sochařských projevech stejně intenzivně jako organické tvary v přírodě.

Kresby

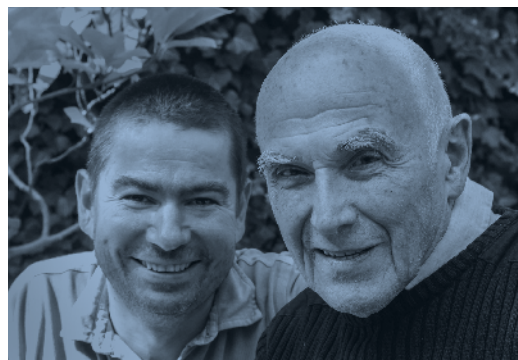
„Václav Cigler se věnuje kresbě od počátku své tvorby, můžeme říct více než sedmdesát let. V Trojlodí Muzea moderního umění poprvé představíme pokus o ucelený retrospektivní vhléd do jeho díla, asi třetinu z více než šesti set prací na papíře. Návštěvníkům tak ukážeme osobní a bezprostřednější polohu jeho tvorby, protože kresby jsou často myšlenkovou a zárodečnou formou jeho velkých realizací,“ vysvětluje Motyčka, jenž se na olomoucké výstavě podílí společně s kurátorkou Janou Šindelovou. „Kresby Václava Ciglera vnímáme jako druh soustředěného zážitku, který bychom rádi divákovi zprostředkovali. Představte si situaci, jako



Václav Cigler, bez názvu, 1963–1965



Václav Cigler, bez názvu, 50. léta 20. století



Václav Cigler

* 21. duben 1929, Vsetín

Václav Cigler je mezinárodně uznávaný autor v oboru sklo. Se sklem, převážně optickým, pracuje od konce 50. let a byl prvním umělcem na světě, který si dokázal představit potenciál tohoto pozoruhodného materiálu pro výtvarné účely. Jedním z hlavních témat jeho tvorby se stalo přírodní prostředí a lidský otisk v něm. Od roku 1959 navrhuje krajinné projekty. Vytváří sférické objekty, světelné sloupy a vodní plochy, geometrické květiny a zahrady rozumu v podobě sférických prostorů nebo tvarů, modelů či formou prostorových úvah o krajině. Ciglerova tvorba je dále zaměřena na plastické objekty z broušeného optického skla, návrhy a realizace osvětlovadel a šperků, kresby, prostorové projekty a kompozice pro architekturu.

Michal Motyčka

* 18. březen 1974 Praha

Michal Motyčka je architekt a umělec. Absolvoval fakultu architektury ČVUT v Praze (1992–2001), ateliér Sklo v architektuře prof. Mariana Karla na VŠUP v Praze (1995–2000), studijní stáž na Škole architektury prof. Emila Píkrly na AVU v Praze (1999) a studijní stáž na oboru skla na Rhode Island School of Design v Providence v USA (1999–2000). Zabývá se přesahem mezi architekturou a současným vizuálním uměním. Vystavoval mimo jiné v mezinárodně respektovaných muzeích v dánském Ebeltoftu a Aarhusu a v belgickém Lommel. Od roku 1999 spolupracuje s Václavem Ciglerem.

kdybyste vstoupili do intenzivního myšlenkového pole. Zachycuje proces, který lze zažít jen ve světě vizuálního umění překračujícího tradiční pohled," dodává Šindelová.

Nejlépe to lze vystihnout slovy Václava Ciglera: „Moje kresby jsou stavebními výkresy, schémata chrámů s půdorysy křížů a labyrintů okvěti, moje kresby jsou chůzí, bližením, pohybem.“

Výtvarné intervence v Olomouci a v Kroměříži

S díly Václava Ciglera se setkají také návštěvníci olomouckého Arcidiecézního muzea, kde bude šest intervencí. „Například celá instalace v kapli sv. Barbory má jedno-
duché schéma: základna – bod – vertikála. Vytvoří tak jakousi časovou i duchovní osu místa. V exteriéru bude objekt připomínající světelný máj. Divák může objevovat nové obsahy, například v mnohovrstevnatém prostoru barokní kaple v románské okrouhlé věži v areálu olomouckého hradu," popisuje Motyčka s tím, že další díla budou v Rajské



Václav Cigler, bez názvu, 80. léta 20. století

zahradě a křížové chodbě Zdikova paláce. „Všechny instalace vnímáme jako přemýšlení o kráse ve smyslu užitnosti i prožívané emoce – v úžasu i v ozvláštňení situace.“

A Jana Šindelová jej doplňuje: „Latinské *inter-venio* znamená vstoupit mezi, což přesně vyjadřuje umělcovo další celožitovní téma neoddělitelnosti vnějšku a vnitřku. Odtud i originální chápání vztahů: ‚dvojvztahu‘ v dané prostorové situaci nebo pro konkrétní obraz či místo.“

Na intervencích se Michal Motyčka podílí s Václavem Ciglerem rovnocenným dílem. „Nejdřív to řešíme u kávy, mluvíme o všem možném a postupně se dobíráme k finální podobě. Je to takové společné hledání. Technické dopracování však už dnes zůstává na mně," říká Motyčka.

Fascinace Tizianem

Další díla by měli návštěvníci spatřit od června v kroměřížském zámku a v Květné zahradě.

„V zámecké obrazárně nás fascinuje Tizianova malba s mytologickým příběhem o potrestání satyry Marsya, který vyzval k souboji boha Apollona. Celý sál s Tizianovým obrazem je vzrušující, především však samotný obraz, kterému chceme vytvořit určitou optickou oponenturu, a tak zjednodušeně řečeno *dostat diváka do obrazu*. Druhým takovým místem je enfiláda – krásná, dlouhá osa procházející sály – výtvarnou intervencí umístíme na jejím začátku a konci," prozrazuje Motyčka.

Společná díla obohatí i Květnou zahradu. „Ta je naprosto úžasná, ale má šílené měřítko, je obrovská. Zahrada sama o sobě je mimořádným uměleckým výkonem. Můžeme zvýznamnit jen pár bodů: dvě čtvercové vodní plochy, kolonádu a její osu s jasným řádem, proporcemi, měřítkem i perspektivou, kterou

umocníme a doplníme intervencí obrazu a zvuku. Poté Jahodový kopec. Zahrada má jen dva výškové akcenty. Jeden je doplněný stromem a jeden je prázdný a ten bychom chtěli zdůraznit.“

Letité přátelství

Spolupráce mezi Michalem Motyčkou a Václavem Ciglerem trvá od roku 1999. Pracovní se spolu potkali při rekonstrukci Sovových mlýnů pro Medu Mládkovou: „Museum Kampa byla naše první velká zkouška. Pravidelně jsme se setkávali a zjistili jsme, že si rozumíme," vzpomíná Motyčka.

První rozsáhlý projekt představili v roce 2003 v pražském Mánesu. „Tato výstava *Václav Cigler a absolventi oddelenia Sklo v architektúre na Vysoké škole výtvarných umení v Bratislavě v letech 1965–1979* byla pomyslným zlomem v naší spolupráci. Vznikla zde i naše první společná instalace," říká Michal Motyčka. „Václav je mi blízký přemýšlením o životě a o umění. Tvorba je smyslem a náplní jeho života. Je to pro něj proces myšlení, proces poznávání. Nezapomíná se jen médiem ve smyslu materiálu a techniky. Není pro něj důležité, jestli dělá sochu, nebo kreslí. Nad věcmi přemýšlí obecně a snaží se jít až na dřev z přirozené potřeby kritického ducha.“

Smyslem a hlavní inspirací práce je člověk, příroda a krajina. „Pro nás to nejsou jen kytky, pták či motýl, ale může to být i vesmír a ta nekonečnost hledání poznání," vysvětluje Motyčka. „Václava Ciglera a jeho zájem o poznání nejvíc dokresluje fakt, že je nejdéle odbírajícím předplatitelem časopisu *Vesmír*. Ciglerovi nejde jen o symbolický význam tvaru, ale především o jinou zkušenost vnímání, které je nezřídka zprostředkováno velmi složitými a zcela současnými technologiemi.“ O

KALENDÁRIUM

Bedřich Havránek

* 4. 1. 1821 Praha

† 1. 3. 1899 Praha



Díky mimořádnému výtvarnému talentu přijali Bedřicha Havránka už jako patnáctiletého na pražskou Akademii, a to do krajinářského ateliéru Antonína Mánesa. Od roku 1840 se připojoval k Haushoferově škole, s níž cestoval do alpských oblastí. Postupně se propracoval mezi přední české krajináře. Od roku 1843 téměř každoročně vystavoval krajinné motivy, jež záhy obohacoval o záběry z oblasti Plešného jezera. Hledal náměty v Čechách i v Polsku a cestoval také po Švýcarsku, Francii a Anglii. Zejména prochodil České středohoří, odkud pochází krajinný záběr z olomoucké sbírky. Havránek tu se scénickým citem zkomponoval vyváženou, poutavou atmosféru podhorské krajiny.

Chalupa pod kopcem, 3. čtvrtina 19. století, olej, plátno, Muzeum umění Olomouc.



Maxmilián Pirner

* 13. února 1854, Sušice

† 2. dubna 1924, Praha



Český malíř Maxmilián Pirner stvořil ve svých dílech pohádkový svět vycházející z pozdního romantismu. On sám byl známý svým hloubavým tvůrčím přístupem. Do širšího povědomí se dostal cyklem *Démon lásky*, který představil roku 1886 v pražské galerii Ruch. Kritika českých modernistů ale zapříčinila, že přestal vystavovat. Přesto byl několikrát zvolen rektorem pražské akademie. Obsahově Pirner komentuje svým symbolismem atmosféru konce 19. století. Ve sbírkách Muzea umění Olomouc je zastoupen například kvašem *Pohřeb víly*.

Pohřeb víly, 1888, kvaš, papír, Muzeum umění Olomouc

Anthonis van Dyck

* 22. března 1599, Antverpy

† 9. prosince 1641, Londýn



Nejtalentovanější následovník Pietera Pauwela Rubense se narodil na sklonku 16. století v Antverpách. Ještě před dovršením dvacátého roku života vedl vlastní malířskou dílnu. Vrcholem uměleckého i společenského postavení bylo pozvání k anglickému královskému dvoru Karla I. Právě kroměřížský portrét Karla I. a jeho manželky Henrietty Marie je jednou z van Dyckových prvních anglických zakázek a zároveň jedním z nejvýtečnějších příkladů portrétního umění vůbec.

Anglický král Karel I. a jeho manželka Henrietta Marie, mezi 1632–1634, olej, plátno; získáno 1673, Arcibiskupství olomoucké – Arcidiecézní muzeum Kroměříž



August Thonet

* 28. března 1829, Boppard

† 16. března 1910, Arco



August Thonet byl synem podnikatele a zakladatele slavné nábytkářské firmy Thonet. Po otci Michaelu Thonetovi převzal vedení společnosti a rozhodl se pořídit moderní strojové vybavení. Úspěšný byl i jako politik, neboť získal funkci poslance Moravského zemského sněmu a starosty Bystřice pod Hostýnem. Ve sbírkách Muzea umění Olomouc je houpací lehátko (sofa) č. 7500, které znalci pro jeho elegantní tvar a dokonalé proporce považují za jeden z nejkrásnějších modelů ohýbaného nábytku. Přestože je vedeno podobně jako většina vzorů jako anonymní návrh, přisuzuje se jeho autorství právě Augustu Thonetovi.

Houpací lehátko č. 7500, 80. léta 19. století, ohýbané bukové dřevo, rotangový výplet; získáno 2001, Muzeum umění Olomouc

Poslední výstavou v Divadle hudby bude ohlédnutí Pavla Herynka

Divadlo hudby čeká rekonstrukce a následné stěhování do bývalého kina Central. Probíhající sezona 2018/2019, jubilejní padesátá, je tedy zároveň jeho poslední. Spolu s divadelním i jiným provozem v podobě, jaký diváci znají po desetiletí, skončí i dlouhá výstavní tradice v galerii Divadla hudby.

Těmi, kdo v 70. letech s výstavami v DH začali, byli kurátor Pavel Herynek a vedoucí divadla Pavel Konečný. V době tzv. normalizace se galerie stala respektovanou díky svému výstavnímu plánu, který přitahoval pozornost kvalitou, neotřelostí a progresivitou. Výtvarník, kreslíř, šperkař, ale také pozdější pedagog



Komisař výstav v pracovně DH, 70. léta 20. století

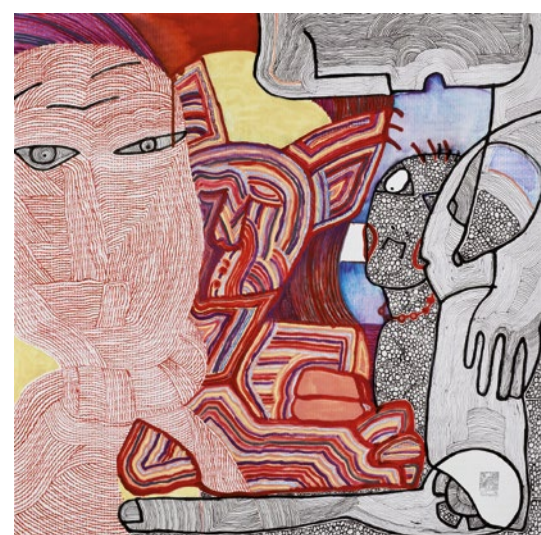
výtvarných oborů na Katedře výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého Pavel Herynek vedl galerii Divadla hudby v letech 1972–1988. Není proto náhodou, že poslední výstava patří právě jemu. Její pořadové číslo je 427 a nabízí ohlédnutí za autorovým dílem právě z let jeho působení v Divadle hudby. Svým způsobem se tak symbolicky uzavírá celá jedna éra olomoucké výtvarné kultury. Součástí výstavy bude i retrospekce výstav, které se zde pod Herynkovým vedením uskutečnily.



Pavel Herynek, Kresba tužkou, 1986

K výstavě vydává Muzeum umění útlý katalog. Jeho součástí je text o Pavlu Herynkovi z pera historika umění a bývalého ředitele muzea Pavla Zatloukala, který ostatně sám v Divadle hudby ve sledovaném období několik výstav připravil. Druhá část knihy přináší rozhovor, jež s autorem vedly kurátorky výstavy Michaela Johnová Čapková a Kateřina Jančárová, a bohatý fotografický materiál.

Vernisáž 427. výstavy v Divadle hudby se koná ve středu 16. ledna 2019 v 18.30 hodin a potrvá do 31. března 2019.



Marcela Vichrová, Potápěči, (2018)

Začátek roku bude v Café 87 patřit Marcele Vichrové

Desítku nejnovějších obrazů malířky a ilustrátorky Marcely Vichrové představí v prvním čtvrtletí roku 2019 galerie v Café 87. „Jedná se o aktuální tvorbu z roku 2018, kterou Marcela Vichrová navazuje na svou dosavadní práci se specifickým charakterem malířského vyjádření. Do pestrých ornamentálních kompozic vkládá svůj plachý poetický náhled na svět, taje a příběhy lidí, přírodní děje, z nichž na nás často dýchne stopa jemného humoru,“ přibližuje vystavené dílo kurátorka výstavy Anežka Šimková.

Marcela Vichrová je rodačkou ze Strakonice, vystudovala ateliér monumentální malby na Vysoké škole uměleckopřemyslové v Praze. Věnuje se převážně malbě, známá je i její ilustrační tvorba. Od roku 2004 pracuje v Národní galerii Praha. Účastnila se více než padesáti samostatných a společných výstav v Čechách i ve světě. Její obrazy jsou majetkem desítek galerií a českých sběratelů.

Návštěvníci výstavy Rozlomená doba vybírají díla svého srdce

Výstava Rozlomená doba 1908–1928 nabízí přes 400 obrazů, soch, časopisů, knih a plakátů zapůjčených ze šesti desítek institucí z deseti evropských zemí. Ale který obraz, socha či plakát z této bohaté nabídky se nejvíc líbí návštěvníkům muzea, který si získal jejich srdce? To je úkolem výzvy edukačního oddělení, do níž se může zapojit každý návštěvník.

„Je to úplně jednoduché. Navštivte výstavu Rozlomená doba 1908–1928, která je v Muzeu moderního umění Olomouc otevřena denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin, a to až do 27. ledna 2019.

Na výstavě si prohlédnete umělecká díla stovky autorů a objevte mezi nimi dílo

svého srdce. Vyfoťte se s ním a svou volbu sdílejte na sociálních sítích s hashtagem #artofmy♥ nebo #dílo mého♥,“ vysvětluje autorka nápadu Terezie Čermáková.

Do výzvy se zapojili i zaměstnanci muzea. Jejich fotografie s oblíbenými díly jsou umístěny na facebookové stránce MUO Live.



GABRIELA ELBELOVÁ

„Někdy si připadám jako obrazový pohádkář“

Gabriela Elbelová *1972

Kurátorka sbírky italského malířství 17. a 18. století a stále expozice Arcidiecézního muzea Olomouc, kde působí od jeho založení. Na svém kontě má dvanáct výstav, tou zatím poslední je právě probíhající *Marnotratný milovník barev* | Stanislav Menšík (1912–1970)



Při instalaci výstavy Olomoucké baroko, 2010

Velké dobrodružství, tak popisuje přípravu každé nové výstavy kurátorka Muzea umění Olomouc Gabriela Elbelová. Za uplynulých jedenadvacet let už zažila dvanáct takových „dobrodružství“. Jedním z prvních byla rovnou příprava stálé expozice Arcidiecézního muzea Ke slávě a chvále.

„Spolu s kolegyněmi jsme v závěru devadesátých let důkladně procházely mobiliář Arcibiskupského paláce, pořádaly četné výpravy do farností a tipovaly zajímavé exponáty. U vybraných děl jsme potom sledovaly jejich další příběhy v restaurátorských ateliérech a dialog s dalšími uměleckými památkami v samotné expozici. K mnohým z exponátů mám osobní vztah. Když na ně koukám, vytane mi spousta zážitků a pěkných vzpomínek,“ vypráví Gabriela Elbelová.

Velké kouzlo pro ni má i samotný okrsek Václavského náměstí, kde je v budově bývalého kapitulního děkanství umístěno Arcidiecézní muzeum. „Je to nejen krásný prostor, ale má také svoji neopakovatelnou duchovní atmosféru, spjatou s mnohými náboženskými a historickými událostmi. Moc ráda mám odbíjení hodin na věžích a zvuk dómských zvonů, krásně mi rytmižují dny.“

Na povolání kurátorky si pochvaluje také častou spoluprací s nejrůznějšími lidmi z nejrůznějších oborů. „To je vždy obohacující, ať už jde o kolegy z muzeí a galerií, přes umělce a majitele až po restaurátory, konzervátory, fotografy a mnohé další. Nesmím zapomenout ani na zajímavá a někdy i dojemná setkávání s návštěvníky, jejichž zpětnou vazbu kurátor dostává prostřednictvím komentovaných prohlídek. Je to pěkný pocit, když někoho výstavou potěšíte,“ usmívá se Elbelová s tím, že úžasná je už jen blízkost umění.

„Beru umělecká díla do rukou, dotýkám se jich, můžu je zkoumat, pomáhám je vracet se k životu, dávám jim další šanci. To je něco úžasného. Baví mě i ta do jisté míry virtuální realita, které jako autor vdechujete připravovanou výstavou život. Zvolené výstavní téma je vlastně vždycky vaší vlastní interpretací dané problematiky, vámi vyprávěným příběhem. Někdy si připadám jako takový obrazový pohádkář.“

S předsedou olomoucké židovské obce Petrem Papouškem na tiskové konferenci k výstavě Olomoucká synagoga, 2017

Od latiny k umění

Umění nebylo pro Gabrielu Elbelovou vždy jasnou volbou. Studovat jej začala až díky náhodě. „Vždycky jsem byla spíš humanitně orientovaná, zajímala mě historie, archeologie, literatura. Po gymnáziu jsem začala studovat historii a latinu na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Latina ovšem nebyla ta úplně správná volba. Moc mrtvý jazyk,“ přiznává s úsměvem.

„V prvním ročníku jsem v tom opojném poznávání nových věcí chodila taky na přednášky z filozofie, teologie a jednou jsem takhle zabrousila na přednášku pana profesora Milana Tognera na katedru dějin umění a bylo rozhodnuto. Podala jsem žádost o změnu oboru a začala studovat dějiny umění,“ objasňuje svou cestu za nynější profesí.

Kurátor – práce jako na houpačce

Činnost kurátora periodicky střídají klidná období s těmi plnými nervů a stresu. „Období klidu, kdy je termín vernisáže výstavy ještě dostatečně vzdálen, zahrnují hlavně badatelskou práci, vyhledávání a studium literatury, studium archiválií, shromažďování exponátů ke zvolenému tématu, navštěvování státních, církevních nebo privátních sbírek,“ přibližuje Gabriela Elbelová.



Na tiskové konferenci k výstavě Olomoucké baroko, 2010

„V určitém okamžiku se všechny tyto přípravné činnosti uzavřou, vypracuje se libreto výstavního projektu se seznamem vybraných exponátů a začíná chystání publikace. Pišu texty a další se shromažďují od spolupracovníků, je potřeba získat fotografie, řešit konkrétní zápůjčky, jejich podmínky, chystat výpůjční smlouvy, posleze svázat exponáty. A to už jde do tuhého a nastává období předvýstavního stresu, kdy kurátor často řeší souběh mnoha v tom okamžiku zdánlivě neřešitelných a hlavně nepředpokladatelných problémů,“ líčí období zhruba půl roku před výstavou.

„První vrchol je v okamžiku dokončování prací na publikaci a druhý při samotném instalování výstavy asi tak týden před vernisáží. Zpravidla všechno dobře dopadne a vy se vrháte stříct novým netušeným zážitkům na další výstavě.“

S kolegyní Barborou Kundračikovou při zahájení výstavy *Šumění andělských křídel*, 2016

Menšík i synagoga

Poslední náročné předvýstavní období skončilo pro Gabrielu Elbelovou před nedávnem, loni v říjnu, kdy začala výstava Marnotratný milovník barev Stanislava Menšíka (1912–1970), jejíž je kurátorkou.

„S nápadem na tuto výstavu přišel olomoucký matematik Jan Andres, který se životem malíře Stanislava Menšíka a jeho dílem zabývá už deset let,“ zdůrazňuje s tím, že to nebyla jejich první spolupráce. „Už před čtyřmi lety jsme spolu shodou okolností připravovali výstavu o malířských instalacích během dominikánských Akademických týdnů na Svatém Kopečku u Olomouce 1938–1940, a tak jsme na tuto spolupráci úspěšně navázali.“

Ráda vzpomíná na jinou svou nedávnou výstavu, kterou byla Olomoucká synagoga (1897–1939). „Judaismus je téma, které mě zajímá už dlouhou dobu. Nekonečné útrapy tohoto národa s vyvrcholením v holocaustu vnímám velmi bolestně, třebaže nejsem židovského původu. Podle mě je to stále palčivé téma, ke kterému je potřeba se vracet a připomínat ho,“ říká autorka výstavy o olomouckém templu, který zdejší fašisté zničili hned na začátku okupace.

Místo, které ve většině evropských měst po židovských obyvatelích zůstalo, je i v Olomouci dodnes nenávrtně prázdné. „Židé měli nejen pro Olomouc 19. a první poloviny 20. století velký význam, doslova nastartovali další vývoj města, a to nejen po ekonomické stránce. Stavba synagogy byla samozřejmě emblematickým symbolem jejich postavení a života v mnohonárodním městě. Dodnes dochované plány zničené stavby, fotografie, fragmenty jejího vybavení a liturgické předměty vytvořily nejen výstavu, ale vlastně jakési memento. A to byl můj záměr.“

Celkově má na svém kontě dvanáct výstav a expozic. „Z těch, které se mi vepsaly do paměti výrazněji, můžu jmenovat Olomouckou obrazárnu II., Nizozemské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek, potom třeba Stín kvetoucí sakury, samozřejmě Šumění andělských křídel a taky už zmiňovanou loňskou Olomouckou synagogu.“

Židovská kuchyně

Kromě práce na výstavách a spravování jedné z nejvýznamnějších arcibiskupských sbírek Gabriela Elbelová také ráda čte, vaří a peče. Právě v tomto bodě spojila svou práci, koníček a letitý zájem o judaismus.

„Četba kuchařek a zkoušení některých cizokrajných receptů je pro mě nejenom velké dobrodružství, ale také možnost poznávat jinými smysly známé i neznámé země a kultury. Mezi moje nejoblíbenější kuchařky patří třeba Kniha o židovské kuchyni od Claudie Roden, která je skutečně kulinářským kulturně historickým příběhem Židů v Izraeli i diaspoře na pozadí nevěšných receptů a chutí.“

A pokud zrovna nepřipravuje výstavu nebo nevaří nějakou dobrotu, tak ráda plave, tančí či chodí do kina. „Mám takové běžné koníčky. Kromě toho, co už bylo řečeno, ještě ráda poslouchám muziku nebo chodím cvičit.“

Věčné umění

I když Gabriela Elbelová pracuje v Arcidiecézním muzeu a je obklopena především díly starých mistrů, má ráda i současné autory. „Nerada dělím umění na staré a nové. Umění je jedno a je věčné. Oslovují mě artefakty v celém časovém spektru, i když je třeba říct, že u toho takzvané starého umění člověk nalézá jiné kvality a prožitky a zpravidla také jakýsi klid a vyrovnanost. Osobně upřednostňuji tradiční umělecké druhy, jako je malba, kresba a socha,“ přiznává.

„Jednou z důležitých kvalit, které u uměleckého díla předpokládám a očekávám, je v pozitivním slova smyslu bravurně odvedená řemeslná práce. Ne ovšem jako cíl, nýbrž jako prostředek k opravdovému uměleckému poselství. Bez toho to podle mého názoru nejde. Myslím si, že žádné intelektuální konstrukty a koncepce nejsou bez zvládnutých řemeslných dovedností uměním, a když, tak jen jakýmsi jeho nekomplexním a neplnokrevným náhradníkem.“

KNIHY

Čtenářům Muzeionu doporučuji knihu amerického historika umění Jamese Elkinse *Proč lidé pláčou před obrazy: příběhy lidí, které obrazy dojaly k slzám. Zabývá se tématem spontánního emocionálního vnímání uměleckých děl v historii a tím, jestli se ještě umíme nechat uměním spontánně unést, nebo jestli preferujeme vědomé intelektuální setkání s dílem založené na vědomostech, na poučení. Elkins podle mě otevřel moc zajímavou otázku, jestli nám dnes vlastně celkově i v jiných oblastech vnímání něco neuniká, jestli o něco nepřicházíme.*

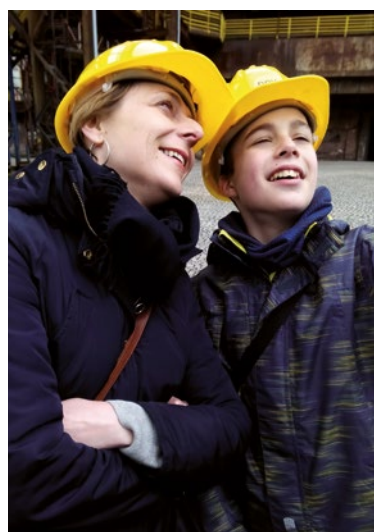
Na výstavě Stanislava Menšíka *Marnotratný milovník barev*, 2018



Dovolená v jižní Itálii, 2011

FILMY

Kinematografie je vlastně nejkomplexnější umělecký druh. Film mám moc ráda. Nejsm sice kdovíjaký znalec, ale snažím se to dohnat a v posledních letech jezdím pravidelně na několik dní na Letní filmovou školu do Uherského Hradiště a taky na Dny britského filmu. Viděla jsem tam už spoustu úžasných snímků, o kterých jsem byla v ten okamžik přesvědčena, že si je určitě navždy uchovám v paměti, protože jsou nezapomenutelné, ale nakonec vždycky zůstane jeden až dva tituly, které se v paměti uhnízdí. A zpravidla to kupodivu ani nejsou ty, u kterých bych to podle prvního dojmu předpokládala. Letos mi takto uvízly velmi citlivý a působivý lidský příběh zachycující tři dny ze sklonku života rakouské herečky Romy Schneider nazvaný 3 dny v Quiberonu.



Se synem Teodorem na prohlídce v Dolních Vítkovicích, 2016

→

Italská sbírka, nizozemská láska

Kromě vlastních výstav má momentálně v Olomouci a Kroměříži na starosti zhruba sto padesát vzácných obrazů italské proveniencí. „Nejvýznamnějším dílem v italské sbírce je proslulý Tizianův obraz Apollón a Marsyas, který je už od doby, kdy ho získal biskup Karel z Lichtensteinu-Castelcorna v roce 1673 vlajkovou lodí olomoucké biskupské a později arcibiskupské sbírky,“ zdůrazňuje.

Sbírku italského malířství má na starosti relativně krátce. „Původně jsem spravovala sbírku nizozemské malby, která, musím přiznat, byla mému srdci i mým odborným zájmem bližší. Obdivuji nizozemské světlo a barvy. Velmi dobře tuto kolekci znám, v letech 1998–2000 jsem s Luborem Machytkou připravovala stálou expozici Olomoucká obrazárna II, Nizozemské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek,“ vysvětluje s tím, že se spravováním kolekce starého italského umění, která je co do kvality klenotem v muzejních sbírkách, rozhodně není nespokojená. „Spíše jsem si vědoma toho, že mi chybí celá ta přípravná doba věnovaná Nizozemcům. Soustředěný čas na detailní studium a prohlubování nové specializace se už obtížně hledá. A takové ztráty se nelehko dohnají.“

Každá malířská škola má své specifické kvality, ať už je to italská, nizozemská, španělská či francouzská. Otiskuje se do ní historie, místo, podnebí, krajina, světlo, samotní lidé i jejich mentalita, postoj ke světu a životu, víra. „Specifikem italské školy je odkaz k tradici antického Říma. Antická architektura, sochy, fresky i mozaiky po několik staletí jakoby dřímaly, ale byly pořád přítomné a působily na umělce. K obrovskému kulturnímu potenciálu se navíc postupně přidávaly nové ingredience, další vlivy. A potom konečně přišel ten správný čas a nový život: Florencie, Benátky, Řím, Neapol – Giotto, Fra Angelico, Botticelli, Michelangelo, Bellini, Giorgione, Leonardo, Rafael, Tizian, Tintoretto, Veronese, Carracciové, Caravaggio a mnozí další,“ přibližuje kurátorka italské umění s tím, že od počátku novověku mělo po několik staletí pronikavý dosah na vývoj kultury v celé Evropě.

„A co je na italském malířství tak výjimečného? Především soustředěnost na samotnou figuru, temperament, velkorysost, jakási přímocarost, hledání

dokonalosti a krásy, monumentalita, energie. Prostě Italové,“ směje se Elbelová.

Mezi sto padesátí obrazy z italské sbírky má svého favorita. „Je to plátno neapolského barokního mistra Bernarda Cavallina Kojící Madona, namalované kolem poloviny 17. století. Jedná se o bravurní malbu s živou barevností a krásným vnitřním světlem, ale především má ten obraz v sobě velkou vroucnost a těžko uchopitelné, uhrančivé tajemství. Provokuje vás a vábí dívat se na něj, dostat se pod jeho povrch, přemýšlet o Panně Marii, o jejím údělu, jejích myšlenkách, o Ježíškovi, který je zobrazen jako spící bezvládný uzlíček v matčině náručí. Ten prožitek prostě nekončí u povrchu, má hloubku, pracuje ve vás. Když se poddáte a naladíte, tak vás obraz sám vede dál. To jsou vlastně ty kvality, které od umění očekávám. Umění by mělo vést k osobní reflexi.“

Spolupráce s arcidiecézí

Význam sbírky staré malby v Olomouci a Kroměříži se staví po bok pražské Národní galerie či Obrazárny Pražského hradu. Unikátní je i spolupráce Muzea umění s Arcibiskupstvím olomouckým na její správě. Právě kolekce patřící arcibiskupství je nejvýznamnější součástí sbírky.

„Kontinuálně vznikala od šedesátých let 17. století až do druhé světové války,“ zdůrazňuje Elbelová. „Už od začátku devadesátých let 20. století podstatnou



Na výletě v Budapešti, 2016

část této sbírky spravuje Muzeum umění Olomouc. Spolupráce s církví se ještě mnohem více upevnila vznikem obou arcidiecézních muzeí v Olomouci a posléze v Kroměříži, což přineslo také správu kroměřížské části arcibiskupské umělecké sbírky,“ vysvětluje, jak se rodila netradiční spolupráce.

„Vztah muzea a arcibiskupství je velmi přátelský a profesionální. Na počátku byly určité rozpaky a možná do jisté míry také trochu nejistoty a rozhodně mnoho otazníků a očekávání. Pokud jde o tak zásadní partnerství mezi církevní a státní institucí, tak jsme byli takřka pilotní projekt. Další vývoj spolupráce je však velmi dobrý, dal vzniknout vzájemně důvěře a stále se rozvíjí odborné i přátelské lidské vazby,“ pochvaluje si.

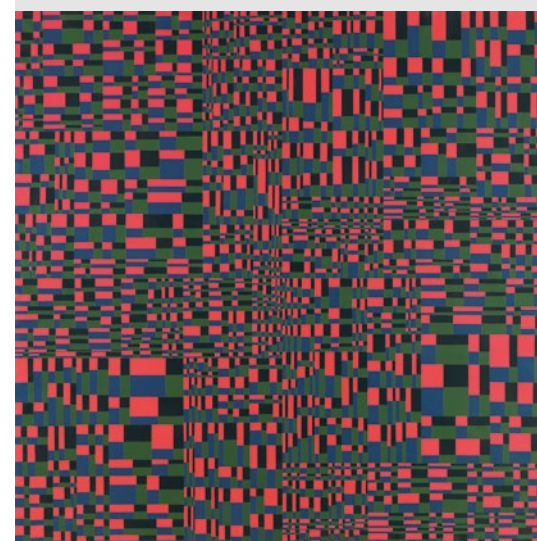
Kmenová sbírka starého malířství Muzea umění má pak z velké části svůj původ ve sbírkách dřívějších olomouckých muzeí. „Dále je u nás deponována významná soukromá sbírka vrácená v restituci dědicům původních majitelů, o kterou pečujeme a také ji spolu s ostatními sbírkami prezentujeme,“ doplňuje Gabriela Elbelová. ○

Doplňování sbírek věnujeme systematickou pozornost

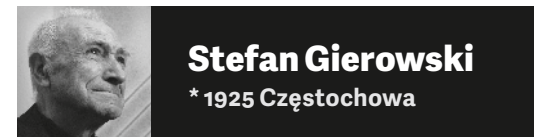
Muzeum umění Olomouc je sbírkotvorná instituce. To znamená, že o umělecké sbírky nejen pečujeme a představujeme je na výstavách, ale především je vytváříme a doplňujeme. Sbírkotvorná činnost se týká jak starého, tak moderního umění ve všech jeho druzích. Novým akvizicím věnujeme velkou a systematickou pozornost. Výběr uměleckých děl, která mají muzejní sbírky obohatit, není na libovůli jednoho historika umění. Objektivitě zajišťuje nákupní komise, poradní sbor renomovaných odborníků, kteří nákup vytvářeného díla doporučí, či zamítnou. Jaké nové akvizice muzeem na základě jejich doporučení získalo v poslední době?

**Jan Pamuła**

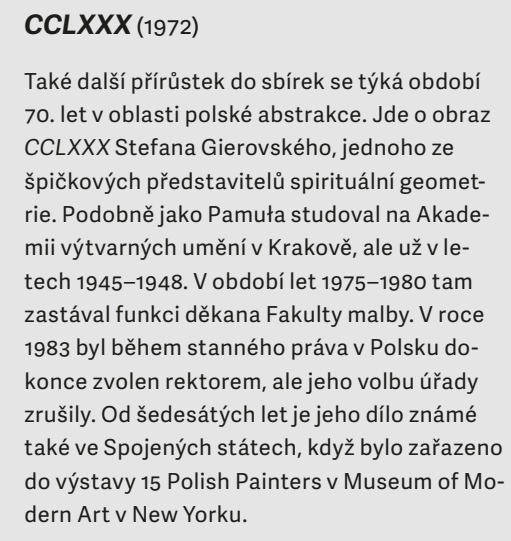
* 1944 Spytkowice

**Kompozice (1987)**

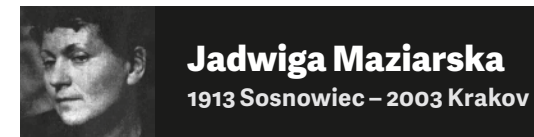
V uplynulém roce uspořádalo Muzeum umění Olomouc velkou přehlídku polské poválečné abstrakce, a ta se odrazila i v nákupu nových děl. Novinkou v olomouckých sbírkách je například průřezový soubor tří geometrických prací od Jana Pamuly, který reprezentativně zastupuje vývoj jeho tvorby v 70. a 80. letech minulého století. Polský malíř, grafik, tvůrce geometrických objektů se právě v této době začal zajímat o geometrickou abstrakci a zároveň našel zdroj inspirace ve filozofii a mysticismu. V roce 1980 vytvořil první sérii počítačových kreseb uskutečněných v podobě grafík a ručně malovaných obrazů. Jan Pamula je považován za průkopníka polského počítačového umění. Výtvarné studium absolvoval na krakovské Akademii výtvarných umění, kde nyní působí jako pedagog, v letech 2002–2008 zastával dokonce funkci rektora. V roce 1980 získal stipendium francouzské vlády, o tři roky později dokonce Fulbrightovo stipendium.

**Stefan Gierowski**

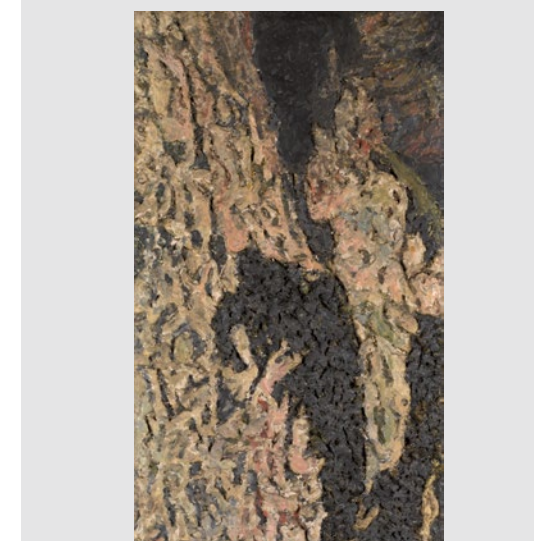
* 1925 Częstochowa

**CCLXXX (1972)**

Také další přírůstek do sbírek se týká období 70. let v oblasti polské abstrakce. Jde o obraz CCLXXX Stefana Gierovského, jednoho ze špičkových představitelů spirituální geometrie. Podobně jako Pamula studoval na Akademii výtvarných umění v Krakově, ale už v letech 1945–1948. V období let 1975–1980 tam zastával funkci děkana Fakulty malby. V roce 1983 byl během stanného práva v Polsku dokonce zvolen rektorem, ale jeho volbu úřady zrušily. Od šedesátých let je jeho dílo známé také ve Spojených státech, když bylo zařazeno do výstavy 15 Polish Painters v Museum of Modern Art v New Yorku.

**Jadwiga Maziarzka**

1913 Sosnowiec – 2003 Krakov

**Różnorodna formacja (1963)**

Proud polské informální malby nově zastupuje v muzejních sbírkách strukturální obraz Różnorodna formacja / Różnorodná formace od Jadwigi Maziarzka, která patří mezi průkopníky polské poválečné abstrakce. Dílo srovnatelné se získaným obrazem je například v majetku Národního muzea ve Varšavě. Také Jadwiga Maziarzka studovala na krakovské Akademii výtvarných umění, a to v letech 1934–1939. V roce 1957 se podílela na reaktivaci Krakovské skupiny. Zúčastnila se výstav moderního umění (Krakov 1948–1949, Varšava 1957 a 1959), představující abstraktní malby a prostorové formy. Je laureátkou Ceny Jana Cybise (2001).

Pečujeme o téměř 200 tisíc sbírkových předmětů

Počtem spravovaných uměleckých děl (cca 197 000) patří Muzeum umění Olomouc k nejvýznamnějším institucím svého druhu v České republice. Muzeum odborně pečuje o díla státní, církevní i soukromé proveniencí, od antiky až po současnou výtvarnou kulturu.

Kmenová sbírka muzea, čítající přes 90 000 sbírkových předmětů, je členěna podle uměleckých druhů do jedenácti podsbírek (architektura, autorská kniha, fotografie, grafika,

kniha 20. století, kresba, mince a medaile, obrazy, plastiky, užitá grafika, užitě umění).

Rozsáhlé sbírky Arcibiskupství olomouckého v kroměřížském zámku, zahrnující díla malířská, sochařská, kresbu, grafiku, mince a medaile, umělecké řemeslo, historickou knihovnu a hudební archiv, spravuje Arcidiecézní muzeum v Kroměříži.

V péči olomouckého Arcidiecézního muzea je část sbírky obrazů a uměleckého řemesla pocházející z olomoucké arcibiskupské rezidence a významná umělecká díla zapůjčená farostmi olomoucké arcidiecéze.

Do sbírek můžete detailně nahlédnout i prostřednictvím našeho webu www.muo.cz. V sekci Sbírkový najdete desítky „příběhů umění“, hesel k jednotlivým obrazům, fotografiím, sochám a dalším unikátům. Navíc spolupracujeme s Google Culture Institutem a na stránkách jejich Art Projektů zveřejňujeme vybrané sbírkové předměty ve vysokém rozlišení. Tak listujte, prohlížejte a hlavně: přijďte se podívat do muzeal

ArtCoMe



Na vlnách tvořivosti a mezinárodní spolupráce

Poslední listopadový víkend ožilo Muzeum umění Olomouc setkáním studentů z Olomouce, Krakova, Bratislavy a Pécsu, zapojených do projektu **Art & Contemporary Me**. Rozsáhlý mezinárodní projekt, který získal podporu v rámci dotačního programu **Kreativní Evropa – Kultura**, zahrnuje výstavu **Rozložená doba 1908–1928**, odbornou publikaci, vědecké konference a řadu doprovodných a edukačních programů.

„Mezinárodní vzdělávací program vznikl s cílem nastartovat mezikulturní dialog o sdíleném kulturním dědictví v Evropě mezi studenty, odborníky a laickou veřejností jako rovnocennými partnery,“ uvádí koordinátorka projektu



Jana Macháčková. „Jádro programu tvoří čtyři studentská setkání, která se uskuteční v rozmezí let 2018–2020 v návaznosti na putovní výstavu **Rozložená doba 1908–1928**, kterou pořádá Muzeum umění Olomouc ve spolupráci s Galeríí města Bratislavy, Mezinárodním centrem kultury v Krakově a Muzeem Jana Pannonia v Pécsi.“

Jako první se role hostitele ujalo právě Muzeum umění Olomouc a lektoři edukačního oddělení připravili rozmanitý program, během kterého si studenti vyzkoušeli práci animátora, proměnili se v novináře i reportéry a navrhli plakáty či obálky časopisů.

Součástí setkání byla také prezentace výsledků samostatné přípravy jednotlivých týmů, jež předcházela olomouckému setkání.

„Každý tým měl za úkol zpracovat společensko-historické téma, které zapadá do časového rozmezí putovní výstavy **Rozložená doba 1908–1928** a zároveň má národní či regionální charakter. K vybraným tématům studenti vytvořili články na Wikipedii,“ uvedla Terezie Čermáková, autorka koncepce edukačního programu. Jednotlivé tvůrčí workshopy, které účastníci během víkendu absolvovali, nabízely různé přístupy k práci se získanými informacemi. „Studenti tak měli možnost se na své téma podívat z různých úhlů pohledu a za fakty a strohými informacemi objevovat zásadní motivy a vizuální symboly,“ doplnila Čermáková.

Studenty přijela pozdravit europoslankyně Michaela Šojdřová

Bohatý program vyvrcholil slavnostní vernisáží s promítáním animovaných filmů a reportáží. Vernisáže se zúčastnila také poslankyně Evropského parlamentu Michaela Šojdřová.

„Jsem ráda, že jsem mohla vidět prezentaci jednotlivých studentských skupin. Byla jsem zvědavá, jak pojmu ten určitý historický úsek a je vidět, že si s tím poradili velmi svérázně, jednak po stránce historické, ale i výtvarné,“ chválila práci studentů Michaela Šojdřová a dodala: „Myslím si, že tento program dokonale splňuje to, co Kreativní Evropa od projektů očekává.“

A co na studenty v rámci projektu ArtCoMe čeká dál? „Již v lednu začnou jednotlivé týmy s přípravou na další setkání, které se uskuteční začátkem dubna v Mezinárodním centru kultury v Krakově. Tentokrát budou studenti poněkud netradičně zpracovávat medailonky čtyř umělců,“ prozradila Čermáková. O

ArtCoMe
artcomemuo
Artcome 2018-2020
www.artcome.eu



PARTNERSKÉ ŠKOLY PROJEKTU ArtCoMe

ČESKÁ REPUBLIKA Gymnázium Olomouc-Hejčín

Gymnázium Olomouc-Hejčín bylo založeno v roce 1956 a v dnešní době patří k největším gymnáziím v České republice. Studentům poskytuje střední všeobecné vzdělání ve čtyřletém, šestiletém nebo osmiletém studijním programu. Gymnázium je partnerskou školou Univerzity Palackého v Olomouci, partnerské vztahy ho pojí také s gymnázii ve Švýcarsku, Francii a Itálii. Současně je zapojeno do řady národních i mezinárodních projektů.

POLSKO VII Prywatne Liceum im. Mikołaja Reja v Krakově

Soukromou střední školu založila evangelická komunita v Krakově zastoupená vzdělávací nadací Jerzyho Samuela Bandtkie. Škola odkazuje na bohatou tradici protestantského vzdělávání a ve svých zdůrazňuje principy svobodného poznávání, hledání vědecké pravdy a kritické reflexe. Instituce je otevřená všem bez ohledu na jejich sociální situaci či náboženskou příslušnost a vede studenty k toleranci a respektu různých názorů.

SLOVENSKO Škola pre mimoriadne nadané deti a Gymnázium v Bratislavě

Škola vznikla v roce 1993 na základě pokusného ověření Projektu *alternativní starostlivosti o nadané deti* a byla první školou na Slovensku, která se zaměřila na práci s talentovanými žáky. Výuka je vedena podle standardních učebních plánů, přičemž velký důraz je kladen na individuální přístup ke studentům a neformální partnerskou atmosféru.

MAĎARSKO Apáczai Csere János Gimnázium v Pécsi

Střední škola Pécsi Apáczai Csere János (ANK) byla založena před 30 lety jako součást progresivního vzdělávacího experimentu. Nabízí možnost studia v anglicko-maďarské bilingvní třídě, studenti se mohou také specializovat na IT nebo sociální studia. Škola je mimo jiné součástí maďarského programu *Tehetségpontok*, který podporuje rozvoj talentovaných studentů.

muo
muzeum umění olomouc

MEZINÁRODNÍ CENTRUM KULTURY
INTERNATIONAL CULTURE CENTRE

GMB
Gymnázium Olomouc-Hejčín

JANUS PANNONIUS MÚZEUM

Spolufinancováno z programu Evropské unie Kreativní Evropa

ČASOVÁ OSA PROJEKTU ArtCoMe

19.–21. 9. 2018
ARCI-BISKUPSKÝ ZÁMEK A ZAHRADY V KROMĚŘÍŽI

Mezinárodní umělecko-historická konference **Zrod soudobého Středoevropana** se zaměřila na otázky postupného formování občanské společnosti.

20. 9. 2018
MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ
Koncert krakovské filharmonie pod taktovkou Krzysztofa Pendereckého zahájí výstavu **Rozložená doba 1908–1928** | **Avantgardy ve střední Evropě.**

22.–24. 9. 2018
ARCI-BISKUPSKÝ ZÁMEK A ZAHRADY V KROMĚŘÍŽI
Setkání lektorů a učitelů z Olomouce, Krakova, Bratislavy a Pécsu oficiálně zahájilo mezinárodní edukační program ArtCoMe.

6. 10. 2018
MUZEUM UMĚNÍ OLOMOUC
Scenáristický workshop s Petrem Zelenkou odstartoval filmovou přehlídku **VARY(ACE)**, která propojuje profesionální a amatérské filmaře.

10.–12. 10. 2018
BRUSEL
Projektová manažerka Eva Jurečková a koordinátorka Jana Macháčková reprezentovaly muzeum a projekt ArtCoMe na kick-off meetingu Kreativní Evropy.

23.–26. 11. 2018
MUZEUM UMĚNÍ OLOMOUC
Koncem listopadu se uskutečnilo první mezinárodní setkání studentů z Olomouce, Krakova, Bratislavy a Pécsu.

27. 1. 2019
MUZEUM UMĚNÍ OLOMOUC – DIVADLO HUDBY
Během závěrečného ceremoniálu filmové přehlídky **VARY(ACE)** budou v premiéře promítnuty tři hrané a několik krátkých animovaných filmů a etud, které vznikly v průběhu čtyř měsíců.

27. 1. 2019
MUZEUM UMĚNÍ OLOMOUC
Jedinečnou výstavu **Rozložená doba 1908–1928** | **Avantgardy ve střední Evropě** mohou návštěvníci v Olomouci vidět až do neděle 27. ledna 2019.

5. 3. 2019
MEZINÁRODNÍ CENTRUM KULTURY V KRAKOVĚ
Výstava **Rozložená doba 1908–1928** | **Avantgardy ve střední Evropě** bude začátkem března 2019 představena v Krakově.

5.–8. 4. 2019
MEZINÁRODNÍ CENTRUM KULTURY V KRAKOVĚ
V Krakově se v dubnu uskuteční druhé mezinárodní setkání studentů edukačního programu ArtCoMe.

Filmový festival VARY(ACE) OJEDINĚLÝ PROJEKT SLIBUJE TŘI SKVĚLÉ FILMY

Výjimečné výstavní projekty jako je Rozložená doba 1908–1928 / Avantgardy ve střední Evropě si žádají výjimečné doprovodné programy. Jedním z takových je filmová přehlídka VARY(ace), která propojuje expozici se špičkami českého filmu i amatérskými filmaři. Jejím cílem je vytvořit tři krátkometrážní snímky inspirované kapitolami výstavy – Očišta a Osamocené já.

Několikaměsíční workshop VARY(ace) se zaměřil na amatérské filmaře, kteří už mají s natáčením nějaké zkušenosti. Projekt jim nabídl možnost pracovat s těmi nejlepšími profesionály z oboru, ať už se jedná o herce nebo supervizory přes scénář, kameru, stříh a hudbu.

„Když jsme v minulém čísle časopisu Muzeion zveřejňovali detailní výzvu k účasti, nemohli jsme ještě tušit, kdo se přihlásí, jak kvalitní scénáře a mikropříběhy zájemci zašlou a vůbec jak celý projekt dopadne,“ říká jeden z autorů projektu David Hrbek. Ještě v době výzvy při společné e-mailové diskusi na chvíli zapochyboval supervizor přes scénář a stříh, režisér Petr Zelenka: „Máte vymyšlené,

co se stane, když nikdo nepředloží žádný zajímavý nápad? Snad ne, ale co když?”

Jenže žádný záložní plán B neexistoval. „Prostě jsme věděli, že i přes potenciální zadrhly a chyby to bude projekt, který dlouho hned tak nezopakujeme. Šli jsme do toho naplno, ničím, co by nás brzdilo, jsme si nelámali hlavu, a tak se žádné problémy nevyskytly – možná i proto, že některé průvodní jevy každé tvůrčí činnosti tak odmítáme nazývat. Petr Zelenka vybral ze sedmi přihlášených scénářů bez velkého váhání rovnou tři vítězné, které pak jejich tvůrčí natáčeli. Dnes tedy víme: VARY(ace) dopadly skvěle,“ raduje se David Hrbek.

Vyšla i spolupráce s herci. Miroslav Krobot, Petra Špalková, Jan Dolanský, Pavel Liška či Barbora Poláková se skutečně dostavili a odehráli své party jako skuteční profesionálové. „Došlo k jediné změně – nepřišla Tatiana Vilhelmová, protože scénář, který byl psán na tělo přímo Miroslavu Krobotovi a s nímž měla herečka vytvořit filmový pár, počítal s mužským hereckým partnerem. Toho jsme nakonec našli v Pavlu Liškově,“ vysvětluje Hrbek.

Tři natáčecí dny

Na přelomu září a října musely vybrané týmy upravit své scénáře podle cenných rad úspěšného scenáristy a režiséra Petra Zelenky.



„Všichni měli možnost konzultovat jednotlivosti či podstatnější části scénáře prostřednictvím e-mailu či telefonicky už dva týdny před workshopem, který se uskutečnil v sobotu 6. října. Na osobním setkání se pak Petr Zelenka věnoval každému scenáristovi/režisérovi individuálně,“ popisuje začátek prací David Hrbek s tím, že hned následující den začal první z týmů natáčet.

Každý štáb měl k dispozici jeden herecký pár a jeden jediný den, během něž musel stihnout natočit vše, co pro svůj snímek potřeboval. První tým si vybral interiéry olomoucké čajovny Kratochvíle v Sokolské ulici, jejímuž prostředí psal tvůrce scénář na míru.



ANIMOVANÉ FILMY PRO DĚTI

Součástí přehlídky VARY(ace) byl v sobotu 13. října 2018 workshop tvorby animovaného filmu pro děti. Během jednoho odpoledne vzniklo šest krátkých animovaných etud. Děti se v krátkosti seznámily se samotnou výstavou Rozložená doba 1908–1928 a tématy, která v sobě nese. Poté se věnovaly tvorbě storyboardu, digitální animaci na tabletech, nahrávání zvuků a na závěr postprodukcí.

„Potěšilo mě, jak si děti s časově a na trpělivost náročnou technikou animace poradily. Pro některé to byla i první zkušenost, někteří si už v minulosti zakusily klasickou animaci či tvorbu komiksů,“ říká lektorka Muzea umění Lenka Trantířková. „Pro všechny bylo společné, že si vybraly jedno dílo z expozice, a to zakomponovaly dle své fantazie do svého příběhu.“



„V tomto konkrétním případě bylo milé, že scénář napsal čtyřicetiletý Ivo Dandul pro svého sedmnáctiletého syna Daniela, studenta Gymnázia-Hejčín. Pro Iva to byla jeho úplně první taková zkušenost a bylo zajímavé sledovat, jak spolu otec a syn – scenárista a režisér – komunikují, jak jeden druhého podporují,“ popisuje Hrbek.

„Stranou nám otec Dandul říkal: „Vždyť já jsem ani nevěděl, jak se scénář dělá. Já se musel podívat na internet, že se nejdřív napíše Interiér/Den a podobné věci. Já jsem se do toho přihlásil, protože mě zaujala vaše výzva a říkal jsem si, proč to nezkusit.“ Ale sděloval nám to tak, aby ho herci ani Petr Zelenka neslyšeli,“ usmívá se spoluautor projektu.

Ve filmu nazvaném Guru se v hlavních rolích objevil hvězdný herecký pár Petra Špalková a Jan Dolanský, kteří nemají mnoho příležitostí si spolu zahrát. „Petra Špalková využila možnost, kterou jsme jí nabídli, aby si sama navrhla filmového partnera. A ono to vyšlo.“

Nenudil se ani zbytek rodiny Dandulových, matka s dcerou se chopily role dvou návštěvnic Kratochvíle. „Kdo se ve snímku neobjevil, ale bez koho by natáčení nebylo možné, je Vilém Ďoubal, majitel čajovny, který prostor poskytl na celou neděli zdarma a ještě se staral o část sortimentu a obsluhu. Režii přímo na place zdálky hlídal Petr Zelenka,“ doplňuje Hrbek.

Nemocnice a kostel

Druhý štáb točil v sobotu 20. října na II. Interní Fakultní nemocnici Olomouc. Štábu pomohl zajistit jedno opuštěné patro budovy



mluvící nemocnice Petr Bielešz a nápomocen byl také velmi ochotný personál v čele s vrchní sestrou. Petra Zelenku na celý víkend vystřídal v pozici supervizora jeden z nejlepších českých kameramanů Jan Malíř, který má na svém kontě filmy jako Šakalí léta, Učitel tance, Musíme si pomáhat, Medvídek, Odcházení... „Snímek s pracovním názvem Slzy pankáčů točil student JAMU Štěpán Vranešic, který počítal od začátku s hercem Miroslavem Krobotem, jehož v roli syna doplnil Pavel Liška,“ říká Hrbek.

Třetí natáčení se konalo druhý den v neděli v jednom z prostějovských kostelů. Pavel Liška „na place“ zůstal, ale tentokrát si zahrál po velmi dlouhé době s Barborou Polákovou. „Příběh nazvaný Vaclav je velmi silný, z toho trojlístku možná nejsilnější. A asi nejvíce bylo cítit, jak osobní a důležité je to pro scenáristu a režiséra Filipa Křivánka téma,“ popisuje David Hrbek, který se zúčastnil všech tří natáčecích dnů.

Práce v další fázi pokračovaly ve Zbrojnici, v sídle Audio-vizuální produkce Univerzity Palackého, která se stala od začátku partnerem projektu a po Divadle hudby další základnou. Díky Martinu Müllerovi a Danielu Kunzemu měly všechny štáby špičkovou technickou podporu. Víkend 10. a 11. listopadu patřil opět Petru Zelenkovi a dvěma týmům, které využily naši nabídku prostorného studia a velkých monitorů ke stříhu filmů. Někteří poslali hrubý stříh ke konzultaci už předem, takže ve střížně pak vznikaly již třetí verze.

Na natáčení navázal workshop scénické hudby, který vedl o víkendy 1. a 2. prosince Jan P. Muchow. Každý štáb měl od začátku mít i svého dvorního skladatele. Na základě již hotového stříhu měli skladatelé po konzultaci s režiséry zkomponovat hudbu a během víkendu ji předvést supervizorovi. „V případě filmu Slzy pankáčů bylo nutné složit píseň ve stylu Sex Pistols, což není vůbec jednoduché. Ale Robin Schenk byl jako autor hudby pro nás

pro všechny včetně Jana P. Muchowa velkým objevem. Film Vaclav byl od začátku zamýšlen jako snímek bez muziky, kde ji nahradí přirozené zvuky. Hudba ke snímku Guru je teprve v procesu,“ říká David Hrbek. O

ZÁVĚREČNÝ CEREMONIÁL S TVŮRCI A PROJEKCI

Žádný festival by nebyl úplný bez předávání cen, které budou vytvářet zájemci z netradičních materiálů pod dohledem výtvarnice Venduly Chalánkové. Workshop určený pro dospělé se koná v sobotu 19. ledna.

Vyvrcholení filmového festivalu nastane v neděli 27. ledna na slavnostním zakončení celého projektu v prostorách Divadla hudby. „Hlavním bodem programu bude samozřejmě projekce všech tří filmů včetně animovaných dětských snímků. Diváci uvidí také krátký dokument o projektu, který celou dobu točil Kamil Zajíček, a čtyři animované klipy, které vytvořili studenti v rámci mezinárodního edukačního projektu ArtCoMe. Svou účast na večeru přislíbili všichni herci i supervizoři. Přijďte se podívat,“ zve širokou veřejnost David Hrbek.





Kálmán Szijártó, bez názvu, 1976

PÉCSI MŮHELY

Dílna, která vzkřísila maďarské akční umění

Více než stovku děl od pěti členů maďarské skupiny neo-avantgardních umělců **Pécsi Műhely** představí od 28. února nová výstava v Muzeu moderního umění. Návštěvníci se mohou těšit na fotografickou dokumentaci akcí skupiny, které zahrnují jak osobní performance, tak i skupinové projekty a happenings. Dobovou atmosféru pak dotvoří objekty Karoly Halásze a také záznamy akcí, přepsané z dobových videokazet.

„Kromě Karoly Halásze představíme na výstavě díla Ference Ficzeka, Károly Kismányokyho, Sándora Pinczehelyiho a Kálmána Szijártó, tedy celou Péčskou dílnu,“ vyjmenovává jeden z autorů výstavy Ladislav Daněk.



Sándor Pinczehelyi, Srp a kladivo, 1973

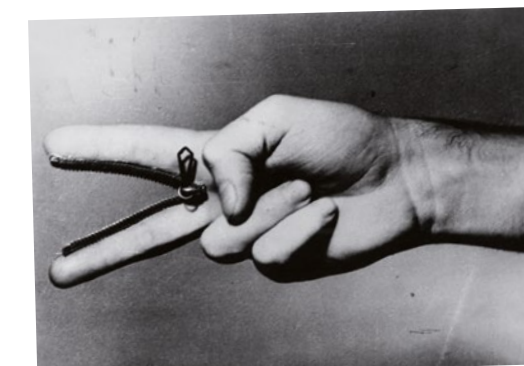
Pécsi Műhely ve volnějším překladu *Péčská dílna*, přesněji *Pětikostelecká dílna*, působila v Pécsi v letech 1969–1981. Název skupiny byl odvozen zčásti z názvu dílny, která ve městě pracovala v 19. století na rekonstrukci katedrály, zčásti pak název vyjadřoval obdiv k fenoménu Bauhausu, uměleckého učiliště, na kterém vyučovala anebo studovala řada maďarských avantgardních umělců.

Členy Péčské dílny spojuje také „umělecké učiliště“, respektive Střední umělecká škola. Ta sehrála zásadní roli v oblasti výchovy maďarského uměleckého dorostu. Působila zde řada místních umělců jako János Bizse, Ferenc Lantos, Diana Zs. Kovács-Bizse. „Klíčovou roli pro Pécsi Műhely měl malíř Ferenc Lantos, který v ateliéru užitého umění vychovával budoucí členy této umělecké skupiny a také například Tamáse Aknaie, pozdějšího historika umění,“ připomíná Daněk.

Tradice i trendy ze Západu

První skupinové vystoupení těchto mladých umělců se uskutečnilo v roce 1969 a následující rok pak jejich výstava putovala po dalších místech Maďarska. Její reprízy se uskutečnily například v Budapešti či Miškolci.

„Nejen z podnětů svého učitele Ference Lantose, ale také na základě impulsů o generaci mladšího historika a kurátora umění László Beka, který byl od konce šedesátých let minulého století vedoucí osobností maďarského neo-avantgardního a konceptuálního umění, se členové skupiny *Pécsi Műhely* konfrontovali s aktuálními uměleckými trendy ve střední i západní Evropě. A to v celé šíři dobové aktuální problematiky, tedy od neo-konstruktivního umění, přes konceptuální přístupy až po akční umění, zahrnující happenings, performance, body art a land art,“ vysvětluje spoluautorka výstavy Štěpánka Bielešová s tím, že

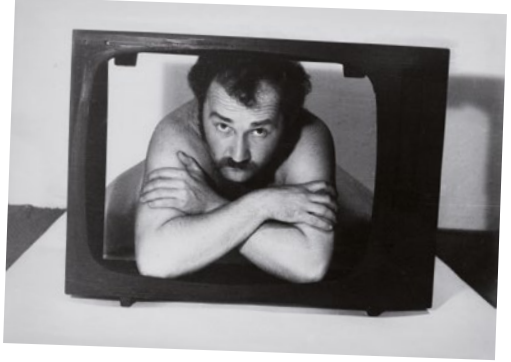
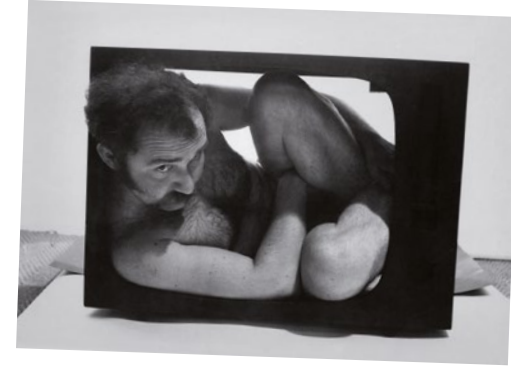


Ferenc Ficzek, Ruka se zipem, 70. léta 20. století

členové skupiny však vždy respektovali východiska pramenící z domácí tradice meziválečného konstruktivního a avantgardního umění, které se pokusili přetvářet do soudobého vizuálního jazyka.

Nový vizuální jazyk

Péčská dílna se také záměrně vyhýbala prvoplánové kritice komunistického režimu. „Svými pracemi se skutečně snažili vzkřísit a novým vizuálním jazykem interpretovat směry, v Maďarsku utlumené jak světovými válkami, tak i krvavou revolucí v roce 1956, jejímž důsledkem byl i odliv elit do zahraničí. Členové skupiny prahli po poznání nových evropských trendů. Chtěli v Pécsi vytvořit tvůrčí prostor, kde by mohli experimentovat a realizovat své koncepty. Samozřejmě



Károly Halász, TV akční, 1974–1975

vnímali soudobou společenskou a politickou situaci. Proto se také seskupili v ‚pracovní kolektiv‘, svými uměleckými akcemi parafrazovali stranou organizovaný společenský život a mediální propagandu,“ vysvětluje Bielešová.

Maďarská poválečná výtvarná scéna trpěla už absencí kulturních elit, které zemi opustily z obav před fašismem právě v meziválečném období. Mezi nevýznamnější emigranty patří László Moholy-Nagy nebo rodák z Pécsi Victor Vasarely.

„Proto také vizuální kódy, použité například ve smaltovaných obrazech nebo i v konceptech a půdorysech land artových akcí,

vycházely z konstruktivismu a racionálního jazyka geometrie. Figura se v jejich dílech nevyskytovala skoro vůbec. A pokud ano, tak jako tvarový symbol a prostředek pro vyjádření gesta, pohybu či rytmu. To zase souvisí s experimentálním baletním a divadelním prostředím, které se v Pécsi v té době progresivně rozvíjelo,“ dodává Daněk.

Bezprostřednost akcí

V úplných počátcích skupinových aktivit vytvářeli všichni členové díla v oblasti malby, kresby, grafiky i fotografie. Kromě toho se také věnovali užitému umění.

„Například na začátku roku 1970 se zúčastnili sympozia zaměřeného na využití smaltu v Bonyhádi, asi 40 km od Pécsu. Z té doby je zachovaná řada velkoformátových tabulí s geometrickými strukturami, které odkazovaly k hnutí konstruktivismu a později op-artu. Přesto však v době vrcholných společných aktivit skupiny jako základní vyjadřovací prostředek převládalo médium fotografie, které umožňovalo pohotově zaznamenávat bezprostřednost uměleckých akcí ve veřejném i privátním prostoru,“ vysvětluje spoluautorka výstavy.

Tento vývoj odpovídal dobovému trendu západoevropského konceptuálního umění, které usilovalo o dekomercializaci a dematerializaci umění. Fotografické záznamy tedy měly v původní podobě zejména dokumentační a informační hodnotu. Teprve s odstupem času nabyly uměleckou hodnotu.

Pécsi Műhely a Československo

Díla Péčské dílny překročila také hranice Maďarska, takže jejich činnost sledovali jak umělci na Slovensku, tak v Česku i Polsku a není vyloučené, že se jimi nechali inspirovat. „Víme, že v oblasti akčního umění hlavní představitel v té které zemi o sobě vzájemně věděli. Bylo to dáno i tím, že dokumentace akcí si například vzájemně posílali korespondenčně. Maďarské akční umění, do kterého patří i aktivity *Pécsi Műhely*, bylo zasvěceny lidem známo už v době jeho vzniku a lze tedy předpokládat, že nějakým způsobem mohlo ovlivnit tvorbu jak slovenských

kolegů, tak českých umělců. Bez nadsázky tedy dnes můžeme říct, že připravovaná výstava je významným příspěvkem k pochopení hlubších vzájemných středoevropských souvislostí v oblasti akčního umění,“ zdůrazňuje Ladislav Daněk.

Výstava *Očima jiných* logicky navazuje na přehlídku českého, moravského a slezského akčního umění ze sbírky Muzea umění, která se pod názvem *Okamžitě chrámy* uskutečnila v roce 2017. O



Károly Kismányoky, S očima druhých, 1973

výstava: *Očima druhých* / *Pécsi Műhely 1970–1980 / Maďarské akční umění*
termín: 28. 2. – 2. 6. 2019
kurátoři: Štěpánka Bielešová, Ladislav Daněk

KULTURNÍ CENTRUM PÉCS

Maďarsko se po roce 1956, kdy sovětská okupační armáda drasticky a s mnoha lidskými oběťmi potlačila tzv. Maďarskou revoluci, stalo ještě více politickým vazalem Sovětského svazu a společenský i kulturní život státní moc tvrdě regulovala. V té době se však Pécs, malebně historické a univerzitní město ležící v jihozápadní části Maďarska nedaleko chorvatských hranic, díky své relativně dostatečné vzdálenosti od Budapešti (asi 170 km) a bohatému kulturnímu podhoubí, začala rozvíjet ve významné kulturní centrum celé oblasti. Vedle jiných osobností odtud pochází například světově proslulý zakladatel op-artu Victor Vasarely (1906–1997). Krátce po válce zde založil významný malíř a sochař Martyn Ferenc (1899–1986), člen někdejší pařížské skupiny Abstraction-Création, Střední uměleckou školu.

Mimo jiné na ni studovala malířka Ilona Keserű (*1933), čelná představitelka maďarského pop-artu, či malíř a výtvarný pedagog Ferenc Lantos (1929–2014). Později, začátkem 60. let minulého století, se zde zformoval avantgardní baletní soubor pod vedením tanečnicka, choreografa a režiséra Imreho Ecka (1930–1999). V té době zde také vznikla pod vedením vysokoškolského profesora, divadelního historika a uznávaného kritika Tamáse Bécseyho (1928–2006) alternativní divadelní scéna. A místní amatérský loutkařský soubor *Bóbita* se díky režisérovi Lajosovi Kósovi (1924–2008) transformoval ve zcela specifickou scénu pro dospělé diváky, kde se experimentovalo s různými loutkařskými styly, technikami a hudbou. Literární život se soustřeďoval v okruhu časopisu *Jelenkor*.

Dnes je Pécs se svými 180 tisíci obyvateli páté největší město Maďarska. V roce 2000 byl místní hrbitov z období raného křesťanství zapsán na Seznam

světového dědictví UNESCO. Sbírkou muzeí Vasarelyho, Csontváryho a Zsolnayho jsou známé po celé Evropě. Zdejší univerzita byla založena v roce 1367 – je tedy po pražské Karlově univerzitě čtvrtou nejstarší ve střední Evropě. V současnosti na 9 fakultách studuje přibližně 25 tisíc studentů. Osidevní Němci, Chorvaty, Srby a jinými národnostmi vedlo v průběhu dvoutisícileté historie města k velkému smíšení obyvatelstva. Mírové soužití menšin velmi přispělo k rozvoji zdejších bohatých kulturních tradic. V roce 1998 město obdrželo Mirovou cenu UNESCO jako uznání své menšinové politiky a aktivit občanských sdružení. V roce 2010 byla Pécs vyhlášena Evropským hlavním městem kultury. V roce 2002 byla podepsána smlouva o spolupráci mezi Pécsi a Olomoucí. Olomoucký kraj má pak uzavřenou smlouvu o partnerství s regionem Baranya, jehož hlavním městem je právě Pécs.

MIROSLAV ŠNAJDR

„Hudba mi dala svobodu pro malování“

Hornista Moravské filharmonie v Olomouci, ale také malíř a kreslíř Miroslav Šnajdr patří ke klíčovým osobnostem soudobé české malby a kresby. Jeho díla jsou dnes součástí všech významných sbírek, tedy i té Muzea umění. Právě do ní umožní návštěvníkům nahlédnout od 28. února výstava Miroslav Šnajdr st. | Pohledy do sbírek Muzea umění Olomouc.

„Touto výstavou z cyklu Pohledy do sbírek, chceme ukázat průřez Šnajdrovou tvorbou a zároveň tak oslavit nedávné osmdesáté narozeniny tohoto významného olomouckého malíře,“ připomíná kurátor Ivo Binder.

Pro Miroslava Šnajdra je typická dvojdomost uměleckého talentu. Už od dětství propadl hudbě, nejprve houslím, poté flétně a nakonec lesnímu rohu. „Mého učitele na housle, pana varhaníka Černoška z Dolan ale v 50. letech zavřeli. Otec tehdy poprosil strýce mlynáře, který kdysi hrál na flétnu pod Antonínem Dvořákem, aby se mě ujal. A já tak začal s dechovými nástroji,“ vzpomíná na počátky svého hudebního působení.

V roce 1953 kývl náborářům z Vojenské hudební školy a jeho další životní dráha byla jasná. „Když jsem přišel ze školy domů s touto informací, tak byli rodiče velmi překvapeni. Nebyli nadšení, že bych měl jít do komunistické armády. Na gymnázium se mi ale kvůli matematice nechtělo a něco jsem studovat musel,“ směje se.

Po nástupu na střední školu mu velitel přidělil lesní roh. „Náčelník pro studium Svatoš se každého ptal, na co by chtěl hrát. Já jsem řekl flétnu. Řekl mi, ať ukážu zuby a rozhodl, že budu hrát lesní roh. Sám byl hornista a velice dobrý,“ zdůrazňuje Miroslav Šnajdr. Po studiu se vrátil do rodné Tověře a každý týden dojížděl do Olomouce ke Zdeňkovi Drmolovi, hornistovi Moravské filharmonie, aby se ve své hře zdokonalil. Nakonec se sám stal hornistou olomoucké filharmonie.

Malování s tatínkem

Ale ani hudba neodlákala Miroslava Šnajdra od výtvarného umění. Už od dětství v něm doslova vyrůstal. Jeho otec František Šnajdr byl i přes svůj těžký handicap, kdy po úrazu

Informelní malba

Využívá struktury nejrůznějších hmot (hadry, provazy, dřeva, písek, umělou hmotu) k spontánnímu záznamu emocí autora, který pracuje s technikami, jako je propalování, proezávání, destrukce hmoty či expresivní nanášení barev.



Miroslav Šnajdr st., Na téma renesance, 1969

přišel o obě ruce, úspěšným krajinářem. Vzdáleným příbuzným a zároveň rodinným přítelem pak byl Stanislav Menšík, malíř z nedalekého Svatého Kopečka.

„Už od mala jsem s tatínkem maloval. Podle něj jsem měl nadání na portréty. Vždycky říkal, že bych se jimi měl zabývat, ale přišla abstrakce a o portréty nebyl velký zájem, to zase až teď,“ usmívá se. „Tatínek mě bral všude s sebou, takže jsem poznal většinu jeho kolegů z Olomoucka, jako byl právě Stanislav Menšík. Ten tatínkovi velmi pomáhal. Přejde mi až neuvěřitelné, jak nakonec otec dokázal



Miroslav Šnajdr st., Křik / Fascismo NO!, diptych, 1971



Miroslav Šnajdr st., Zeleninové zátiží, 1978

ve svých obrazech zachytit duši Hané, když si představím, že používal jen speciálně upravené protézy rukou.“

Ve vzpomínkách na otce hledá Miroslav Šnajdr inspiraci dodnes. „Například mě napadlo vzít malířské palety, přidělat je na pytloučkový podklad a udělat z nich obraz. To je zase vzpomínka na dětství. Tatínek i s maminkou mě vzali na výstavu Domingueze a jeho přátel do olomouckého Domu umění. Ti španělé měli sokly a podstavce potažené pytloučkovinou, a to na mě velmi silně zapůsobilo,“ líčí čerstvý osmdesátník.

Hudba, děti, renesance i Klimt

Kromě otce a jeho přátel inspiruje Miroslava Šnajdra samozřejmě i hudba. „Já jsem se vždycky cítil být hudebníkem i malířem. Poprvé jsem profesionálně vystavoval v roce 1965. To jsem byl v Moravské filharmonii teprve čtyři roky. Takže jsem dělal oba ty kumšty dohromady,“ upozorňuje. „Hudba se projevuje v mém díle především v jeho živosti a citovosti. Mé kresby nejsou statické, když se na ně díváte, pořád jako byste pronikal skrze ně. To by bez hudebního cítění nešlo dělat.“

Dalším zdrojem inspirace byly a jsou děti. „Fascinuje mě bezprostřednost jejich výtvarné tvorby. Všechny moje děti i vnuci jsou nadaní. Například syna jsem nechal čmárat



Miroslav Šnajdr st., Tabule, 1968

i do mých obrazů anebo jsem ty jeho interpretoval. Dítě totiž dostane impuls a kreslí nebo maluje. Je to takové čisté,“ vysvětluje.

Velkým vzorem je pro něj slavný rakouský malíř Gustav Klimt. „Mám jej hrozně rád. On sám měl také velký vztah k Olomouci, ale bohužel byl Rakušan, takže zvlášť za první republiky ho považovali za rakouského kýčaře malujícího krásné Židovky. Jeho portréty jsou přitom úžasné a já se do něj přímo zamiloval a také jsem několikrát jeho téma přeraboval. Podobizny dělám dodnes, dělal jsem ale i parafráze renesančních obrazů. Renesance byla pro mě také velkou inspirací. Tehdejší Madony byly tak nádherné. Tyto obrazy jsou pro mě hold krásy.“

Někdy přijde inspirace sama, jakoby odnikud. „Například mám na stole lepenku, na které pracuji, a najednou se mi tam objeví detail, který zafunguje a jen jej trochu dodělám a mám obraz,“ popisuje svou tvorbu.

Z Olomouce do světa

Svůj život spojil Miroslav Šnajdr s Olomoucí, a to po hudební i výtvarné stránce, přesto se mu podařilo prosadit i v hlavním městě. „Já jsem tam nechtěl a ani nemusel, Praha si našla mě. Spojovalo mě hluboké přátelství s Adrienou Šimotovou, Olbramem Zoubkem nebo profesorem Zdeňkem Sklenářem. Oni mě vzali do Prahy a respektovali mé umění. Já tam měl asi čtyři výstavy už jako mladý malíř,“ chlubí se umělec.

Nabídka na odchod měl Šnajdr více. Jedna z těch nejzajímavějších přišla z Marseille. „Z hudebního hlediska jsme měli velké možnosti. Zdeněk Máca, náš dirigent, mi sehnal po ruské okupaci Československa práci ve filharmonii v Marseille, ale měl jsem tady malé děti a rodiče, takže jsem zůstal,“ vysvětluje své rozhodnutí.

Poté přišlo také několik nabídek na vstup do komunistické strany, ale na to nikdy nepřistoupil. „Dokázal jsem se ubránit díky tomu, že jsem výborně hrál. Hudba byla pro



Miroslav Šnajdr starší

Malíř, kreslíř, grafik a hornista
* 8. listopadu 1938 v Tověři
Žije a pracuje v Olomouci

1961–2001 hornista v Moravské filharmonii Olomouc

od 1965 účast na kolektivních výstavách

od 1967 samostatné výstavy

1963–1965 člen olomoucké tvůrčí skupiny Ohnisko

1968–1971 kandidát olomoucké pobočky Svazu československých výtvarných umělců

1972–1991 evidován při Českém fondu výtvarných umělců

od 1990 členem TT klubu výtvarných umělců a teoretiků v Brně

od 1991 člen Spolku olomouckých výtvarníků

od 1992 člen Umělecké besedy

1999 převzal Cenu města Olomouce za celoživotní tvorbu

2001 obdržel cenu Michala Ranného za významný přínos české výtvarné kultuře.

mě důležitá i jako pro malíře. Živila mě hudba, a tak jsem nemusel chodit na komise. Být malířem bylo v tu dobu těžké živobytí. Vše vám musely schvalovat komise, dávaly vám i práci. To vše mě díky hudbě našťástí minulo.“

Sbírka Muzea umění Olomouc

Nejnovější výstava v Muzeu umění představí průřez životním dílem Miroslava Šnajdra. Návštěvníci si od 28. února do 2. června mohou prohlédnout obrazy a kresby ze sbírek muzea, kterému je většinou malíř sám daroval.

„To bylo ještě za dob pana Lakosila, bývalého vedoucího Galerie výtvarných umění, kdy jsem velkou část svých děl věnoval. Především šlo o kresby a grafiku. Po převratu pak ode mě muzeum odkoupilo některé oleje, takže Muzeum umění Olomouc má skutečně reprezentativní sbírku mých prací,“ chlubí se ikona olomoucké poválečné malby. O



Miroslav Šnajdr st., bez názvu, 2000



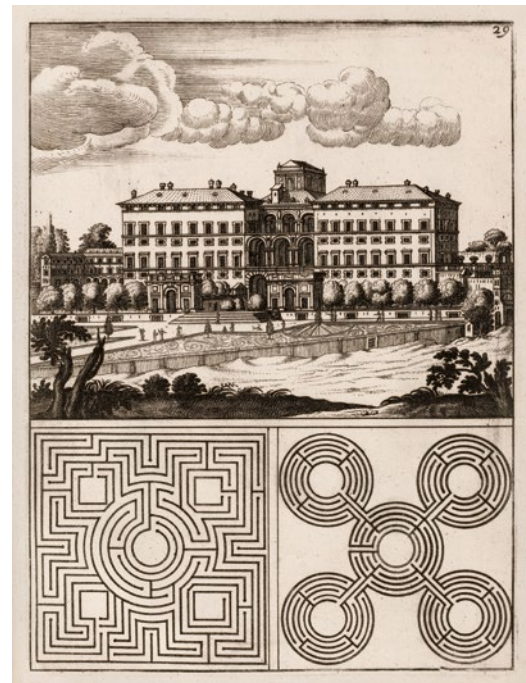
ZA CHRÁM, MĚSTO A VLAST

Biskup Karel z Lichtensteinu- Castelcornu uprostřed barokní Evropy

Barokní Olomouc v čele s olomouckým biskupským palácem a bazilikou Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku, kroměřížský zámek s Podzámeckou i Květnou zahradou, kostel ve Staré Vodě i zámky ve Vyškově či Hukvaldech vděčí za svou podobu olomouckému biskupovi Karlu z Lichtensteinu-Castelcornu. Muži, který po třicetileté válce postavil Moravu kulturně i hospodářsky zpět na nohy. Člověku, který jí vtiskl barokní podobu a vybudoval vzácné umělecké sbírky. Právě této všestranné osobnosti se bude od června věnovat největší letošní výstavní projekt Muzea umění Olomouc – *Za chrám, město a vlast*.

„Castelcorn stojí za zásadními barokními přestavbami na Moravě. Navíc do všech upravených sídel pořizoval umělecké kolekce – obrazy, sochy, knihy, grafiky, hudebniny a artefakty užitého umění,“ říká autor výstavy Miroslav Kindl.

Osobnosti Karla z Lichtensteinu-Castelcornu se zabývá poslední čtyři roky společně s dalšími historiky a historiky umění z Muzea umění Olomouc, Univerzity Palackého v Olomouci i Masarykovy univerzity v Brně.



Veduta římského paláce v publikaci Georga Andrease Böcklera *Architectura Curiosa Nova*.



Karel z Lichtensteinu- Castelcornu

* 8. dubna 1624, Kladsko
† 23. září 1695, Olomouc

V letech 1664–1695 byl olomouckým biskupem. Za dobu svého episkopátu diecézi ekonomicky stabilizoval, modernizoval a znovu pozdvihl mezi nejbohatší instituce střední Evropy. Stal se symbolem obnovené rekatolizace na Moravě a důležitým hráčem na politické šachovnici střední Evropy. Opravil a znovu vystavěl opuštěné paláce a rozvrátil město. Od bratří Imstenraedtů zakoupil uměleckou sbírku evropského významu (Tizian, Van Dyck, del Piombo, Holbein a další), kterou rozšiřoval nákupy i přímými objednávkami. Zaměstnal umělce, kteří s většími i menšími úspěchy plnili jeho velkorysé plány. Razil své vlastní mince a zámek v Kroměříži vybavil rozsáhlou knihovnou s množstvím vzácných knih a moderních publikací. Svému nástupci zanechal duchovně vzkvétající a ekonomicky prosperující diecézi.

Všichni se podílejí na rozsáhlém badatelském programu, jehož cílem je komplexní zpracování biskupa Karla jako jedné z nejvýznamnějších osobností kulturní, politické a duchovní scény střední Evropy druhé poloviny 17. století. „Společný projekt Za chrám, město a vlast je financován z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI II),“ zdůrazňuje vedoucí projektu Ondřej Zatloukal.

Ke správnému porozumění lidí žijících v 17. století je třeba, aby výsledky výzkumu nezůstaly omezeny na odbornou obec. „Právě proto bude v Arcidiecézních muzeích v Olomouci a Kroměříži rozsáhlá výstava, kterou doprovodí workshopy a katalogy. Součástí projektu je také speciální aplikace v tabletech, díky níž už zhruba dva roky provádí zájemce po našich muzeích virtuální biskup Karel,“ připomíná Kindl.

Film v České televizi

Významného olomouckého biskupa připomeneme také film režiséra Theodora Mojžíše Barokní velmož v hlavní roli s Jaroslavem Pleslem. Snímek bude mít 23. ledna předpremiéru v Mozarteu. V České televizi pak bude na přelomu ledna a února roku 2019.

„Biskup Karel je postava, kterou je potřeba vynést na světlo Boží. Zasloužil se o církevní obnovu celé oblasti, jeho rozdělení na děkanáty a farnosti funguje dodnes. Náš



Filmovým biskupem Karlem se stal Jaroslav Plesl, režie se ujal Theodor Mojžíš. Foto: Deník / Jiří Kopáč

dokument představí jeho život a zájmy jako jednotlivé kapitoly. Ten pohled však nebude úplně klasický, vždyť baroko mělo řadu nejrozličnějších tváří,“ říká Mojžíš.

Postava olomouckého biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu bude také hlavním tématem letošního již 7. ročníku festivalu barokní kultury *Hortus Magicus*, který se letos uskuteční v kroměřížské Květné zahradě od 9. do 11. srpna. O

Skříň otcových negativů skrývá plno pokladů, říká dcera Jaromíra Funkeho

V pouhých sedmi letech přišla Miloslava Rupešová o svého otce. Byl jím světoznámý fotograf Jaromír Funke. Vzpomínka na něj z dětství příliš nemá, a tak jej poznává prostřednictvím jeho díla, které bedlivě spravuje. Společně s Vladimírem Birgusem a Štěpánkou Bielešovou se podílela také na aktuální výstavě Funkeho děl v olomouckém Muzeu umění. Přímo z její sbírky je čtyřicet z jedenačtyřiceti vystavených snímků.

„Je tady i jedna z mých oblíbených fotografií – kompozice s cínovými talíři. Já je mám totiž doma, a když si je porovnáte s fotkou, tak nechápete, co s nimi dokázal otec udělat. To nikdo druhý nedokáže,“ myslí si Miloslava Rupešová.



Jaromír Funke, *Talíře*, kolem 1923

Sama přitom dlouho nevěděla, že její otec byl výjimečným fotografem. „Věděla jsem, že fotografoval, chodila jsem s ním občas do temné komory, což bylo asi to nejzajímavější pro malé dítě. Ale to, že je výjimečný člověk, to jsem začala chápat až v pubertě,“ přiznává.

O pozůstalost jednoho z nejvýznamnějších českých fotografů se začala starat ještě později. „Skutečně intenzivně jsem se jí začala zabývat, až jsem odešla do penze. Do té doby jsem na to neměla čas.“

Velký závazek

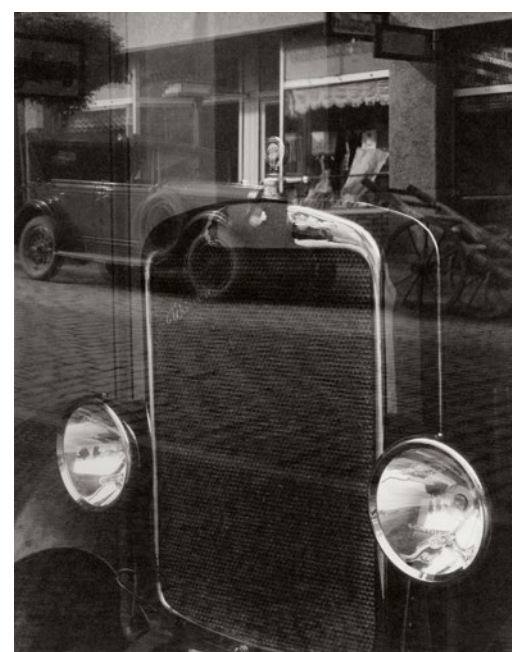
Na starosti má celou otcovu pozůstalost, tedy tisky, negativy, knihy i dopisy. „Je to pro mě velký závazek a mám výčitky, že mu nedostojím. Začala jsem se otcově dílu věnovat pozdě, a protože mám těžký zrakový handicap, mám problém rozlišit negativy, abych oddělila dobré od špatných. Otec samozřejmě nepočítal, že umře tak brzo, takže většinu věci neměl seřazenou. On věděl, kde co má, a to mu stačilo,“ říká Miloslava Rupešová.

Klíčové a vzácné jsou v pozůstalosti především originální tisky. Funke totiž nikdy nedělal víc než tři kopie svých snímků. „Velmi zajímavá a dosud neúplně probádaná je také skříň negativů, která má však jednu velkou vadu. Po otcově smrti se v té pozůstalosti hrabalo příliš mnoho lidí, kteří to přeházeli. Tím se ztratilo velmi mnoho informací. Teď je obtížné dávat věci z jednoho období či žánru k sobě. Krabičky jsou někdy popsány a někdy ne. Někdy je tam napsáno něco jiného, než co obsahují. Je to velký problém,“ říká Funkeho dcera.

Další komplikací je autorovo písmo. „Důležité jsou i otcovy písemné projevy. Rukopisy jsem už dala do pořádku, ale ještě je tam korespondence, která by si zasloužila podrobné prozkoumání. Problém je v tom, že můj otec neskutečně škrábal. Jediný, kdo to dokázal číst, byla moje matka, a ta už bohužel nežije. Pro mě je to oříšek,“ přiznává.

Mimořádný člověk

Proč jsou Funkeho fotografie tak mimořádné? V tom má Miloslava Rupešová jasno: „On sám byl totiž mimořádným člověkem, byl velmi sečtělý, sledoval vývoj a okamžitě jej dokázal zpracovat. Byl mimořádný i v tom, že inspiroval ostatní. Když jsme se naposledy setkali s otcovým přítelem a dalším slavným fotografem Josefem Sudkem, tak si u nás prohlížel jeho fotografie. Dobře si pamatoval, kolik variant jaké fotografie měly a dokonce prohlásil: ‚Co my jsme měli v hlavě, to



Jaromír Funke, *Z cyklu Sklo a odraz (Reflexy)*, 1929



měl Funke v prd...li’ Josef Sudek se totiž nebránil silnějším výrazům,“ vypráví se smíchem. „Otec dokázal svá díla zasadit do obecného kontextu umění. Jeho vrstevníci a kamarádi to na něm obdivovali. Pokud šlo o nějakou myšlenku či program, tak vstal, chodil po místnosti a začal své myšlenky formulovat. Je škoda, že zemřel tak brzo. Sama bych byla zvědavá, kam by pokračoval.“

Druhá světová válka zastavila Funkeho abstraktní tvorbu. Během okupace se raději věnoval vlastenecké fotografii. Fotil sakrální architekturu, krajiny a psal. „Otec velice těžko snášel okupaci. Já jsem například začala chodit do školy a musela jsem se učit německy. Když mě slyšel, jak se jí doma učím, tak vstal, práskl dveřmi a odešel z domu. Nemohl to slyšet.“

Otec a bohém

Jaromír Funke patřil ke generaci otců, kteří doma s malým dítětem příliš nepobývali. „Staral se o mě, ale ne tak, jak je to dnes zvykem. Byl členem umělecké společnosti, avantgardy a byl to bohém. Moje maminka mu dokonce zakázala, když jsem byla příliš malá, vodit si domů tuto společnost. Oni byli velmi hluční a maminka se o mě bála,“ usmívá se Miloslava Rupešová. „Ráda ale vzpomínám třeba na to, jak mi otec četl klasické pohádky od Erbeny a Němcové. Ležel na gauči a já mu seděla na břiše nebo vedle a poslouchala jsem.“

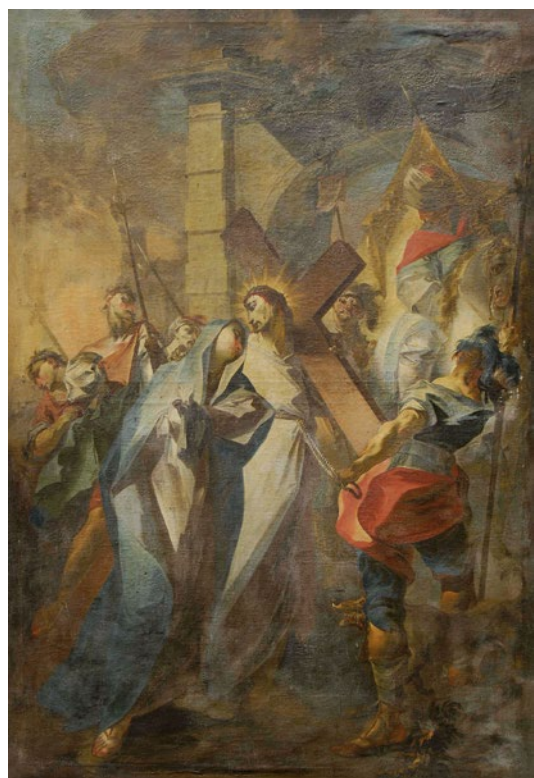
Bohémský život avantgardních umělců dokládá další vzpomínka: „Například v roce 1944 jsme byli na prázdninách tady na Hané a můj tatínek se svými přáteli nasbírali muchomůrky červené a potom si je uvařili. Já jsem s napětím čekala, co to s nimi udělá.“ O

KŘÍŽOVÁ CESTA Z ORLICE PŘEDSTAVÍ BAROKNÍHO MALÍŘE BERGLA I PRÁCI RESTAURÁTORŮ

Přes osm let bylo v péči restaurátorů všech čtrnáct obrazů křížové cesty z Orlice. Vzácný soubor maleb vídeňského malíře Johanna Wenzela Bergla (1719–1789) se díky tomu podařilo zachránit a vrátit mu původní podobu, kterou od 14. února představí výstava v Arcidiecézním muzeu Olomouc.

„Úsilí o záchranu těchto obrazů započalo již v roce 2007, ale konkrétní podobu projekt dostal až v letech 2009 a 2010, kdy se uskutečnil restaurátorský a rentgenologický průzkum všech pláten. Nové poznatky pak napomohly určit konkrétní restaurátorské postupy. Od té doby probíhalo za štedré finanční podpory Pardubického kraje restaurování jednotlivých obrazů, poslední prošel rukama odborníků až loni,“ vysvětluje kurátorka výstavy Helena Zápalková.

Základním a nejdůležitějším krokem byla přitom obnova soudružnosti všech částí obrazu, tj. barevné vrstvy, podkladu a plátina. Restaurátoři museli plátna stabilizovat rentoalází, tj. nažehlením na nové lněné plátno, a vypnutím na nově vyrobené, funkční



Johann Wenzel Bergl, IV. zastavení křížové cesty. Stav před a po restaurování.



Johann Wenzel Bergl

*23. 9. 1719 Dvůr Králové nad Labem
† 15. 1. 1789 Vídeň

Vídeňský malíř, představitel rakouské pozdní barokní malby ovlivněné benátským iluzionismem. Narodil se ve Dvoře Králové nad Labem, před polovinou 18. století odešel studovat na Akademii do Vídně, kde se stal žákem uznávaného malíře Paula Trogera (1698–1762) a posléze se zde také usadil. Na utváření Berglova malířského názoru se vedle jeho o generaci staršího učitele podílel také vrstevník a po určitou dobu i blízký přítel Franz Anton Maulbertsch (1724–1796) považovaný za nejnámější

vypínací rámy. Sondážní průzkum odhalil sytou barevnost originálu, ale i četná, dříve nerozpoznaná poškození, která bylo nutné vyřešit. Komplikací byl například nález slabé vrstvy nejstarších nečistot, které ležely přímo na originální malbě. Tato skutečnost napovídala, že ochranným závěrečným lakem byly obrazy opatřeny s větším časovým odstupem.“ upozorňuje Zápalková.

Po očištění malby a vytmelení defektů zvolili restaurátoři přiměřenou míru retuše

osobnost středoevropské malby pozdní baroka vůbec. Johann Wenzel Bergl proslul ve své době zejména jako originální tvůrce dekorativních nástěnných maleb s exotickými scénériemi. Pracoval pro dolnorakouské kláštery a opakovaně také pro císařský dvůr. Dekorativními malbami vyzdobil např. apartmány v Hofburgu či zámku Schönbrunn, letní sídlo rakouských panovníků. Postupem času se vypracoval ve velmi ceněného a vyhledávaného freskaře. Jeho dílo lze nalézt v mnoha kostelech a kláštřích Dolního Rakouska (např. Kleinmariaszell, Melk, Wiener Neustadt aj.), v Uhrách (Budapešť, Horné Lefantovce) i na Moravě (Louka u Znojma).

zaměřenou na scelení rušivých míst, aniž by narušili charakter originálů a autenticitu stavu jejich dochování. Závěrem byla všechna plátna ošetřena ochrannou lakovou vrstvou.

Restaurování se chopili dlouholetí spolupracovníci Muzea umění, manželé Šárka a Petr Bergrovi. Právě v jejich ateliéru se zrodil nápad na olomouckou výstavu. „O křížové cestě jsme se dozvěděli náhodou, tehdy jsme s restaurátory řešili jinou práci. Původní barevnost obrazů, objevující se pod rukama restaurátorů spolu s výostně originálním, moderně působícím rukopisem způsobily, že jsme začali společně uvažovat o možné prezentaci tohoto dosud ne zcela doceněného díla,“ připomíná Helena Zápalková.

Havarijní stav

Berglova Křížová cesta z Orlice byla dlouho známá jen několika odborníkům, její havarijní stav totiž znemožňoval podrobnější zkoumání. Mnohá poškození pramenila z nevhodného napnutí pláten na velikostně menší podrámy i z dalšího nešetrného zacházení s obrazy.

„Například na sedmém zastavení bylo celkem šestnáct trhlin. Větší trhliny kryly staré záplaty, které již ztratily svou ochrannou funkci a odpadávaly. Povrch malby pokrývala silná vrstva nečistot a zažloutlý lak, takže originální barevnost byla téměř nečitelná. Na několika plátech byly stopy holubího trusu. Obrazy byly celkově zkrěhlé i kvůli opravě z dvacátých let 20. století, kdy dostaly rubové strany olejový nátěr jako prevenci před působením nepříznivých klimatických

podmínek. Ve zcela havarijním stavu se nacházely také okrasné rámy s bohatými zlacenými řezbami,“ popisují restaurátoři, v jakém stavu obrazy byly.

Všechny postupy, které manželé Bergrovi použili při záchraně tohoto souboru obrazů, představí přímo ve výstavě i v doprovodném katalogu bohatá fotografická dokumentace. „Zájemci však mohou využít také nabídky speciální komentované prohlídky s restaurátory,“ slibuje kurátorka výstavy.

Obrazy za 2000 zlatých

Křížová cesta byla určena pro kostel Nanebevzetí Panny Marie v Orlici u Letohradu. Čtrnáct rozměrných pláten, každé má 210 na 140 centimetrů, dodal Bergl do východních Čech ze svého vídeňského ateliéru pravděpodobně navinuté na transportní válec, nedlouho po jejich dokončení. Malíř za své dílo obdržel



Johann Wenzel Bergl, detail I. zastavení křížové cesty. Sondážní průzkum.

DOPROVODNÝ PROGRAM //

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY

ÚT 5. 3. | 17.00 HODIN | ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC | GALERIE
Komentovaná prohlídka výstavy s restaurátory Šárkou a Petrem Bergrovými.

ČT 25. 4. | 17.00 HODIN | ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC | GALERIE
Komentovaná prohlídka výstavy s kurátorkou Helenou Zápalkovou.

Rezervace nutná: 585 514 190

PŘEDNÁŠKY

ČT 28. 2. | 17.00 HODIN | ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC | MOZARTEUM | VSTUPNÉ ZDARMA
Kristova cesta na Golgotu. Geneze a ikonografie křížových cest

Přednáška pro veřejnost

Kristovy pašije, jeho umučení a zmrtvýchvstání představují základní mystérium křesťanské víry. Jejich zobrazení ve výtvarném umění se od středověku stává prostředkem k navázání niterného vztahu věřících s trpícím Kristem. Již v 15. století se samotná Kristova cesta na Golgotu začíná pod

BAROKNÍ MALÍŘ PROPOJIL PŘES TŘI STOLETÍ ČESKÉ A RAKOUSKÉ INSTITUCE

Tři sta let letos uplyne od narození jednoho z nejvýznamějších barokních malířů Johanna Wenzela Bergla a je to také 230 let od jeho úmrtí. K „Berglovskému roku“ se spojila pětice českých a rakouských institucí, které budou společně propagovat akce spojené s tímto významným umělcem.

Jedná se o muzea a kláštery, kde Bergl zanechal největší stopu – Městské muzeum z jeho rodného Dvora Králové, benediktské opatství Melk, cisterciácké opatství Zwettl a bývalé benediktské opatství Klein-Mariaszell. K nim se přidalo i Muzeum umění Olomouc, kde v únoru začíná výstava Berglovy nově zrestaurované Křížové cesty z Orlice.

de dobových zpráv honorář 2000 zlatých. „Napnutí pláten na dřevěné podrámy a osazení do ozdobných ráků se uskutečnilo až v kostele a bohužel ne zcela odborně. Velikost spodních ráků nekorespondovala s velikostí pláten, což ovlivnilo jejich stav do budoucna,“ upozorňují restaurátoři. Závěšení a slavnostní posvěcení křížové cesty se pak uskutečnilo 2. července 1759.

Ve srovnání s dalšími dochovanými soubory se Orlická cesta jeví jako nejzajímavější. Stala se dokonce inspiračním vzorem pro mladší cykly křížových cest, například v kostele sv. Barbory v Záběhu na Moravě nebo ve farním kostele na českomoravském pomezí v Těchotině na Ústeckoorlicku z doby kolem poloviny 70. let 18. století. „Do roku 1776 je pak datovaná další křížová cesta v kostele Bičovaného Spasitele v Dyji u Znojma, jejíž některá zastavení z orlického souboru nepochybně čerpají,“ připomíná Petr Arijčuk, spoluautor výstavy, s tím, že k několika orlickým zastavením se dokonce dochovaly kresebné předlohy uložené v Muzeu krásných umění v Budapešti.

Vedle souboru z kostela Nanebevzetí Panny Marie v Orlici dodal Johann Wenzel Bergl ze svého vídeňského ateliéru také křížové cesty pro ambit kapucinského kláštera v Opočně a farní chrám sv. Jana Křtitele v rodném Dvoře Králové. Tyto obrazy jsou dnes součástí expozice městského muzea, ale v původním stavu se dochovalo pouze deset, dva obrazy byly v minulosti zmenšeny, dvě další zastavení se dochovala pouze v drobných fragmentech.

Moderní umění v 18. století

Práce Johanna Wenzela Bergla jsou výjimečné nejen díky malířově bravurní výtvarné zkratce hraničící s expresí, která dodává jeho dílům moderně působící výraz. „Berglův expresivní rukopis charakterizuje lehkost malířského projevu, přímočará barevnost i určitá míra kresebnosti balancující až na hranici dekorativnosti, aniž by však malíř sklouzával do povrchních schémat,“ popisují specifickou techniku malíře restaurátoři.

Berglovy práce pak představují přímo na příkladu křížové cesty: „Zdánlivá snadnost, s jakou je komplikovaný příběh cesty Krista na Golgotu umělecky ztvárněn, souvisí s bohatou zkušeností malíře – freskaře. Technika fresky, při které autor klade barevné pigmenty přímo do mokré omítky, totiž nepřipouští zaváhání, dlouhé hledání formy či opravy chyb a tyto principy Bergl svým způsobem přenáší i do olejomalby.“ O

Křížová cesta z Orlice Restaurování 2010–2018

ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC, GALERIE
14. 2. – 19. 5. 2019

KURÁTORKA Helena Zápalková
ODBOBNÁ SPOLUPRÁCE Petr Arijčuk
RESTAUROVÁNÍ Šárka a Petr Bergerovi
ZAPŮJČITEL Římskokatolická farnost Letohrad – Orlice

Textový záznam modlitby a meditace nad utrpením Ježíše Krista zformovaly specifickou vizualitu čtrnácti navazujících obrazů zastavení křížové cesty jako nositelů kulturního a duchovního významu. Během přednášky se zaměříme na představení umělecko-historického vývoje křížové cesty až do současnosti a interpretaci vybraných příkladů, abychom mohli více docenit význam Berglova orlického souboru. Lektorka: **Hana Lamatová** | 585 514 174 | lamatova@muo.cz

ZÁJEZD

SO 23. 3. | CELÝ DEN | ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC → VRACLAV → OPOČNO → DVŮR KRÁLOVÉ NAD LABEM VSTUPNÉ 450 Kč

Berglovy křížové cesty ve východních Čechách

Celodenní zájezd pro veřejnost

Výlet představí především dvě realizace křížových cest J. W. Bergla. Navštívíme Opočno a Dvůr Králové nad Labem. Na trase zavítáme rovněž do kostela ve Vraclově u Vysokého Mýta, kde je deponován soubor dřevěných křížových cest z Dolní Hedče. Prohlédneme si jej jako méně známého zástupce východočeských barokních křížových cest, který je dost možná jemným předevím spojen s orlickou cestou skrze poutní místo Hory Matky Boží v Králíkách.

Rezervace nutná: 585 514 174 | lamatova@muo.cz



Podzim 2018 byl pro Spolek přátel ve znamení velkých světových malířů

Vídeň, Praha, Olomouc – Brueghel, Monet, Kupka a stovka těch nejlepších středoevropských umělců, takový byl uplynulý podzim pro členy Spolku přátel Muzea umění. Kromě tradičních výletů si letos užili také speciální komentované prohlídky výstavy *Rozlomená doba* či *Umění v kinech*.

„Ohlédnou-li se za rokem 2018, tak musím konstatovat, že jsme si jako spolek vybrali ‚dovolenou‘ za velmi akční rok 2017. Teprve v říjnu jsme opět navštívili naši oblíbenou Vídeň a její vyhlášené výstavy,“ říká Lenka Havelková, tajemnice Spolku přátel MUO.

Ve Vídni zamířili olomoučtí milovníci umění do Uměleckohistorického muzea na výstavu děl Pietera Brueghela staršího, která připomíná čtyři sta padesát let od malířova úmrtí. „Je to opravdu velkolepá a reprezentativní výstava, která nabídla zhruba devadesát umělcových děl. Šlo vlastně o první ucelený pohled na jeho tvorbu a musím říct, že se tato špičková výstava zařadila k těm nejlepším, které jsme měli zatím možnost zhlédnout,“ pochvaluje si Havelková.

Druhou vídeňskou zastávkou pak byla Albertina a výstava Clauda Moneta. „Ta pro nás

bohužel zůstala v Brueghelově stínu. Jevila se jako trošku ‚chudší bratříček‘. Troufám si tvrdit, že na Pietera Brueghela st. a jeho fascinující umění budeme všichni ještě dlouho vzpomínat,“ přiznává Lenka Havelková.

Druhý výlet Spolku přátel směřoval do Prahy retrospektivní výstavou Františka Kupky. „Tentokrát jsme si dopřáli i odborný výklad Markéty Ježkové z Národní galerie, čímž se celý zážitek dostal na zcela jinou úroveň než jen u běžné prohlídky,“ zdůrazňuje Havelková.

Umění v kinech

Podzim přinesl také návrat oblíbeného cyklu *Umění v kinech* do kina Metropol. „Díky tomu jsme zkoumali složité vztahy nacistů a výtvarného umění ve filmu *Hitler versus Picasso*. Poprvé jsme se také seznámili s kauzou Cornelia Gurlitta, jehož byt skrýval neuvěřitelných tisíc pět set děl, která nashromáždil jeho otec, nacistický kolaborant a sběratel umění. V listopadu jsme si virtuálně prošli muzeum holandské mecenášky Heleny Kröller-Müllerové, která jako jedna z prvních poznala Goghův talent a zasadila se o propagaci jeho děl. Posledním filmem celého cyklu byl snímek



Spolek přátel MUO se loni vydal do Uměleckohistorického muzea ve Vídni a také Národní galerie v Praze.

Caravaggio – duše a krev, který nám poskytl jedinečnou příležitost prozkoumat v detailu krásu Caravaggiových obrazů stejně jako nahlédnout do vnitřního světa umělce,“ popisuje Havelková.

Co si budeme povídat?

Každé první úterý v měsíci v 11 hodin pořádá lektor David Hrbek animační program pro seniory, který je interaktivně provádí výstavou *Rozlomená doba 1908–1928*. „Prohlídku nazvanou *Co si budeme povídat?* si naši členové nenechali ujít. Líbí se jim výstava i její zpracování Davidem Hrbkem,“ chválí Lenka Havelková.

Členové spolku přátel mají volný vstup na přednášky či komentované prohlídky Muzea umění. „Ráda bych poprosila všechny členy, aby si zkontrolovali platnost svého průkazu. Nezaplatení členského příspěvku po dobu dvou let, je důvodem k automatickému vyřazení z členské základny,“ zdůrazňuje tajemnice Spolku. O

CHCETE MUZEION DO SCHRÁNKY? STAŇTE SE ČLEMEM SPOLKU PŘÁTEL MUZEA UMĚNÍ.

SPOLEK PŘÁTEL MUO
muzeum umění olomouc
PŘIHLÁŠKA DO SPOLKU PŘÁTEL MUZEA UMĚNÍ OLMOUC

JMÉNO:
ADRESA:
PSČ:
DATUM NAROZENÍ:
E-MAIL:
TEL.:
DATUM PŘIHLÁŠENÍ:

OZNAČTE TYP ČLENSTVÍ:

- ČLEN | 400 Kč
- STUDENT (15 – 26 LET) | 200 Kč
- SENIOR (NAD 60 LET) | 200 Kč
- RODINNÉ ČLENSTVÍ (2 DOSPĚLÍ, 2 DĚTI) | 500 Kč

PLATBU ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ LZE ROZLOŽIT DO DVOU PLATEB (PRVNÍ – DO 30. ČERVNA, DRUHÁ – DO 30. ŘÍJNA)

→ SOUHLASÍM SE ZPRACOVÁNÍM MÝCH OSOBNÍCH ÚDAJŮ

INFORMACE SI PŘEJI ZASÍLAT:

- POŠTOU E-MAILEM

PŘIHLÁŠKU LASKAVĚ ODEVZDEJTE V POKLADNĚ MUZEA UMĚNÍ OLMOUC NEBO ZAŠLETE NA ADRESU:

**Spolek přátel Muzea umění
Muzeum umění Olomouc
Denisova 47, 771 11 Olomouc**

PŘIHLÁŠKU LZE VYPLNIT TAKÉ ELEKTRONICKY NA www.muo.cz

PAVEL ZATLOUKAL

„Jsem přesvědčený o tom, že umění nezná hranice“

Historik umění, zakladatel a bývalý ředitel Muzea umění Olomouc, v jehož čele stál třiačtyřicet let. Během jeho působení vzniklo Arcidiecézní muzeum v Olomouci i v Kroměříži nebo myšlenka vytvořit Středoevropské forum Olomouc.



Prof. PhDr. Pavel Zatloukal

Narodil se 27. října 1948 v Olomouci a svůj život s tímto městem také spojil. Studoval v letech 1968–1973 dějiny umění na Filozofické fakultě Univerzity Palackého. Od roku 1974 pracoval v Oblastní galerii výtvarného umění v Olomouci, zprvu jako správce sbírek kresby a grafiky, později i sbírky architektury. Od roku 1990 do roku 2013 byl ředitelem Muzea umění, které pod jeho vedením procházelo postupnou personální a stavební rekonstrukcí. Jeho rozsáhlá činnost se soustřeďuje do dvou oblastí. První z nich je zaměřena na kritiku a dějiny výtvarného umění zejména současné tvorby. Druhým polem jeho badatelské činnosti je zájem o dějiny architektury od raného 18. stol. do současnosti, se specializací k problematice evropského historismu. V roce 1999 obdržel Cenu města Olomouce. Za knihu *Příběhy z dlouhého století. Architektura let 1750–1918 na Moravě a ve Slezsku* získal nejprestižnější českou knižní cenu Magnesii Literu za knihu roku 2003. Roku 2010 mu byla udělena Cena města Brna a ocenění ministerstva kultury *Artis Bohemiae amicus*. V roce 2004 byl jmenován profesorem.

„Protože nejdůležitější ze všeho, teď již to vím, je být strážcem příběhů, nedovolit, aby se rozplynuly. To v příbězích, které uchováme, je naše vzkříšení“.

Vladimír Macura

Co se vám vybaví, když se řekne Muzeum umění Olomouc?

Podstatný kus mého života. Do Galerie výtvarného umění, předchůdkyně Muzea umění, jsem nastoupil hned po vojně, 1. září 1974, a zůstal mu věrný do roku 2013, tedy bezmála čtyři desetiletí.

Co vás přivedlo ke studiu dějin umění?

Na gymnáziu jsem propadl surrealismu. Místo abych marně bifloval fyziku a chemii, vystříhoval a lepil jsem po večerech koláže. Jednou jsem se dokonce s plnou slozkou pod paží vypravil za Adolffem Hoffmeisterem, slavným českým kolážistou, ale na prahu jeho bytu mi spadlo srdce do kalhot a zvonek jsem nezmačkl. Ve třetím ročníku na fakultě jsme se dělili na ty, kteří se budou věnovat literatuře, divadlu, filmu anebo výtvarnému umění. Dost těžce jsem se rozhodoval, protože jsem vášnivý čtenář, ale nakonec se rozhodl pro to druhé.

Proč?

Jedním z důvodů se stal docent Václav Zykmond. Meziválečný surrealista a pedagog s darem od Pána boha. Na přednáškách dokázal úžasně zaujmout propojováním výtvarného umění s architekturou, hudbou, filmem, literaturou, estetikou i filozofií.

Jak jste získal práci v Galerii výtvarného umění?

Jako víckrát v životě náhodou. Po skončení školy jsem se nejprve ucházel o místo u památkové péče, ale nevzali mě. Na tak vznešenou instituci, jakou představovala galerie, bych se sám neodvážil ani pomyslet. Ženin vzdálený příbuzný inženýr Bečák nás však upozornil, že se v galerii zrovna uvolňuje místo správce sbírek kresby a grafiky. Přihlásil jsem se a kupodivu byl přijatý.

Jaký byl tehdy váš vztah ke grafice a kresbě?

Popravdě... (úsměv) skoro žádný. Jako chlapec jsem se sice na lidové škole umění naučil dělat linoryt nebo dřevoryt, ale takové fajnovosti, jakými jsou například akvatinta, mezzotinta, jsem znal nanejvýš z příručky Vojtěcha Preissiga o grafických technikách. Takže učednická léta jsem musel rychle spojit s praxí.

Co všechno jste měl na starosti?

Kromě zmíněných sbírek s úctyhodným počtem zhruba čtyřiceti tisíc exponátů, které jsem měl ještě rozhojňovat, jsem dostal na starost Kabinet grafiky. Představovalo to ročně kolem osmi výstav se vším všudy, co to obnáší – vymyslet, domluvit, převést, instalovat, zahájit a po svěšení zase vrátit. Mnohdy i doprovodit katalogem.



S mámou, (1955), snímek Oldřich Zatloukal
→ Puberta, 1965, snímek František Dostálék
Odpoledne po svatbě, 1972, snímek Karel Pechal



Kresba jako vzdor normalizaci

Jakou roli ve vaší práci hrála kresba?

Současná česká kresba se za normalizace stala jistým fenoménem. V letech tuhé cenzury umožňoval komornější, intimnější charakter prací „do šuplíku“ jejich snazší vystavování na méně sledovaných místech, nehledě na to, že řadu autorů lákaly aktuální konceptuální polohy. Snažil jsem se ve „svém“ kabinetu – „Grafáku“ – čas od času uplatnit i tyto polohy a také jimi doplňovat sbírky.

Dařilo se vám to?

Zpočátku, než se nákupní komise vzpamatovala, ale nakonec to zatrhla. Nákupy jsem pak obcházel prosbami o dary, ale to se samozřejmě nemohlo stát trvalejším řešením. Vedle výstav v „Grafáku“ jsem se tehdy taky intenzivně podílel na „šedé zóně“, psal do katalogů a uváděl řadu výstav po celé zemi.

Mluví se o fenoménu olomoucké kresby. Čím si to vysvětlujete?

Mělo to několik příčin: zmínil jsem už Václava Zykmonda, jehož přednáškami prošla celá naše generace. Olomouc se tehdy stala jakýmsi průsečíkem mezi Prahou, Brnem a Slovenskem. Vznikly tady dva polooficiální, velmi čilé výstavní prostory v Divadle hudby a v Galerii Pod podloubím, k tomu sem tam Kabinet grafiky... Ale je to i trochu mýtus.

Zrod Muzea umění

Koncem osmdesátých let, ještě za komunistického režimu, jste začali připravovat osamostatnění Galerie výtvarného umění na Vlastivědném muzeu. Proč?

Stál za tím komplex méněcennosti. Vlastivědné muzeum, pod něž galerie spadala, tehdy představovalo něco jako Sovětský svaz. Galerie byla z výstavního hlediska zredukovaná na „Grafák“ a pamětní síně tří zasloužilých umělců. Převládající tendencí v doplňování sbírek bylo nakupovat obrazy a sochy od oficialit. Nesměli jsme vystavovat staré umění. S někdejším vedoucím galerie dr. Lakosilem jsme se léta snažili najít řešení. Zemřel však v předjaří 1989.

Kdy přišel zlom?

Vlastivědné muzeum bylo koncem osmdesátých let v podobném rozkladu jako celá země. Komunisté tam vedli občanskou válku s estébáky. Lakosil mě ještě stihl seznámit s místopředsedou MěstNV Čestmírem Kučerou, shodou okolností téměř spolužákem z gymnázia, a především člověkem, který chtěl pomoci. Velmi mně pak začal pomáhat galerijní

novic Michal Soukup. Provedl třeba sociologický průzkum všech galerií v ČSSR, z něhož jasně vyplynulo, kde se naše galerie nachází – na dně.

Co bylo v tu chvíli nejdůležitější?

Osamostatnit se a získat odpovídající objekt. K tomu mě dovedla další náhoda. Kamarád Pavel Konečný z Divadla hudby mě upozornil, že ředitelství spojů bude opouštět dnešní budovu Muzea moderního umění. Letěl jsem hned za Kučerou a do konce léta se dům skutečně podařilo získat. Zbývalo osamostatnit se, do toho přišel Listopad, a pak už i tento problém padl.

Jak vypadaly počátky muzea?

Hned zkraje roku 1990 se nám podařilo sestavit jakousi trojku vedení staronové instituce: nastoupila ekonomka, inženýrka Týralová (opět absolventka hejčínského gymnázia), Michal Soukup si vzal na starost provoz a já, fantasta, koncepční stránku věci a vnější vztahy. Myslím si, že šťastná náhoda tehdy svedla dohromady skupinu lidí spojených naprostou vzájemnou důvěrou, zapáleností pro věc a schopností brát povolání jako poslání. Začátky ovšem nebyly jednoduché. Dům dřív sloužil všemu jinému než muzeu, nebyly zde výstavní prostory, depozitáře, pracovny. Dlouhá léta jsme na jeho úpravách spolupracovali s obětavým stavitelem Dolákem, kterého mi doporučil jiný kamarád, Tomáš Černoušek. Do toho přišel architekt Sborwitz doporučený zase přítelem Šlapetou. Podle toho, kolik se paní inženýrce podařilo sehnat peněz, jsme každý rok otevírali jedno výstavní patro. Později došlo i na střední a zadní křídlo.

Podle čeho jste se rozhodli budovu upravit?

Vývoj po Listopadu 1989 jsem mimo jiné chápal jako otázku rehabilitace – rehabilitace celé země, města i galerie. Tomu jsme podřídili i rekonstrukci domu. Kabinet grafiky jsme jako poděkování za někdejší Dům umění, který po válce olomoučtí výtvarní umělci věnovali galerii, nyní předali jejich místní pobočce. A v nové budově otevřeli výstavní prostor jménem Kabinet. Besední sál upomínal na národní obrození, hlavní výstavní sál dostal název i podobu Trojlodi na památku zmizelého kostelíka, který stával na nároží atd. Myslím, že veřejnost myšlenku rehabilitace části kultury v trojúhelníku Olomouc – české novodobé umění – staré umění chápala se zadostiučiněním.

A co další koncepce instituce?

S ohledem na svoje různorodé zájmy mně připadalo zbytečné vytvářet něco obdobného, co v galerijní

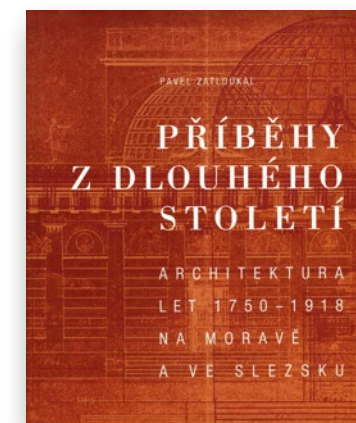


S Adrienu Šimotovou a Vladimírem Tesařem ve „svém“ Kabinetu grafiky, 1978, snímek Jan Navrátil



S Evou a Finem při natáčení *Šumné Olomouce* v roli Camilla Sitteho, 1996, snímek Ivo Přeček

síti existuje po celé naší zemi. Vždycky jsem byl přesvědčený, že výtvarné umění přece nepředstavují pouze obrazy, sochy, kresba, grafika, tedy tzv. klasické disciplíny, ale že výtvarná kultura je mnohem rozmanitější. Umění nezná hranice. Z šedé zóny jsem byl navíc zvyklý na to, že ve 20. století mnohdy vznikalo to nejpodstatnější někde na okraji, leckdy i za ním. Takže bylo zapotřebí začít se věnovat také fotografii – toho se výtečně ujala Štěpánka Bieleszová, vedle architektury se nabíдела oblast užitého umění – nalákal jsem na ni Anežku Šimkovou, s níž jsme pak rozšířili záběr i na art brut. Avantgardní a krásné knihy se ujala Hanička Bartošová, Bablerovy knihovny Nikolas Proksch a v oblasti autorské knihy to obdivuhodně završuje Gina Renotière, kterou navíc její jméno předurčilo do role jakési naší velvyslankyně. Můj syn se zase léta věnuje zahradní kultuře. Vějíř jsme tedy rozvěřili šířeji, než u nás bývá zvykem. Měl jsem z toho radost. Ale když letmo jmenuji některé z odborných spolupracovníků, nemůžu vynechat pár dalších alespoň z těch prvních let: Janu Malinovou a Jarmilu Zvolánkovou, které za námi přišly z Vlastivědného muzea, grafika Bohdana Bloudka, vynikajícího fotografa Ivo Přečka, Zdenku Lindovskou, manžele Vychodilovy, kamarády Ládu Daniela a Karla Pechala. A taky dalšího přítele Viktora Šanovce, →



Pavel Zatloukal, *Příběhy z dlouhého století, Architektura let 1750–1918 na Moravě a ve Slezsku*, Muzeum umění Olomouc 2002

"My však potřebujeme knihy, které na nás zapůsobí jako neštěstí, jež nás bude velmi bolet, jako smrt někoho, koho jsme měli raději než sebe, jako bychom byli zahrnutí do lesů, pryč od všech lidí, jako sebevražda, kniha musí být sekerou na zamrzlé moře v nás. To si myslím."

Franz Kafka

→ který nám ze svého německého exilu umožnil hned na začátku poznat tamní přední muzea umění.

Politické intermezzo

V devadesátých letech jste se stal olomouckým radním. Co vás přivedlo do politiky?

Stará Olomouc se v osmdesátých letech minulého století doslova rozpadala. Chtěl jsem přispět k rehabilitaci i po této stránce. S Michalem Soukupem jsme se ujali rekonstrukce Masarykova pomníku. Začínalo se taky mluvit o úpravě Horního náměstí, zpočátku bohužel proti základním zásadám moderní památkové péče. Jednodušší než protestovat bylo pokusit se to přímo ovlivnit. Byl jsem členem ODA, podařilo se nám uspět ve volbách a dvěma také zasednout v městské radě. V roce 1995 pak proběhla soutěž na řešení veřejných ploch Horního náměstí s cílem rekonstruovat maximum z historických dlažeb a doplnit je soudobým osvětlením. To první se zdařilo – výsledek pak byl obdařen mnoha oceněními, to druhé následující radnice pokazila, takže to skončilo dlouhým sporem.

Součástí „staronového“ Horního náměstí je také Ariónova kašna. Podílel jste se na ní také?

První nápad se vynořil kolem 17. listopadu, kdy jsme chodili mezi radnici, divadlo a trojiční sloup zvonit klíči. Říkal jsem si, že by v tom trojúhelníku, opět ta magická trojka, mohla vzniknout nějaká upomínka na uplynulé dny. Ale když jsem připravoval zadání pro soutěž na Horní náměstí, vložil jsem do něj i požadavek na kašnu. Měla tady stát už na konci baroka. Její idea, čerpající jako u všech zdejších fontán z antického bájesloví, byla poetická a pro Olomouc i současnou dobu navíc zcela případná. Její návrh však soutěžní porotu nepřesvědčil, a tak jsem přišel s nápadem oslovit Ivana Theimera, olomouckého rodáka, autora sochařské výzdoby Elysejského paláce nebo památníku k dvoustému výročí francouzské revoluce na pařížských Martovských polích.

Muzeum pro arcibiskupské sbírky

Jak se zrodil nápad na vznik Arcidiecézního muzea Olomouc?

Nápad na využití kapitulního děkanství pro galerijní účely jsem vystavil už v roce 1987 v Galerii Pod podloubím. Po devětaosmdesátém roce se celý areál včetně Zdikova paláce, jehož rekonstrukci jsem měl v poslední fázi na starosti, vrátil církvi. Díky



Na audienci u papeže Jana Pavla II., 1995

pochopení arcibiskupa Graubnera, biskupa Hrdličky a samozřejmě i ministerstva kultury se dohodlo, že tato součást Olomouckého hradu bude věnována kultuře, především vystavení části sbírek starého umění z majetku kapituly, arcibiskupství a řady farností.

Jakou roli v tom hrála návštěva papeže Jana Pavla II. v Olomouci?

Během olomoucké návštěvy Jana Pavla II. arcibiskup Graubner papeže s myšlenkou seznámil, a ten – sám básník – ji uvítal.

Co následovalo?

Architektonická soutěž a pak až do otevření v roce 2006 jsme s Michalem Soukupem a přepečlivým, obětavým inženýrem Liškou trávili téměř každý den pár hodin na stavbě. K otevření jsme pro Václavské náměstí připravili zajímavý program, no a přesně na minutu se spustila průtrž mračen... Ale návštěvníci, kteří pak večer odcházeli, nás utěšovali: „Nebuďte smutní, vždyť vám to shora pokřtili.“

Ve stejné době vzniká Arcidiecézní muzeum Kroměříž. Plánovali jste jeho vznik souběžně s tím olomouckým?

To mě napadlo v průběhu dokončování prací na olomouckém muzeu. Pokud se máme starat o olomouckou část arcibiskupských sbírek, proč bychom péči nerozšířili taky na stejně bezprizorní kroměřížské sbírky?

SEFO jako únik z ghetta

V tomto období se začala rodit také myšlenka Středoevropského fora Olomouc. Co se stalo impulzem?

Když jsem na podzim 2007 přišel s touhle myšlenkou, kolegové se napřed zhržili. Přemýšlel jsem o tom už za starého režimu. České umění se po válce ocitlo v absurdní situaci jakéhosi ghetta. Umění však nikdy neznalo hranic – tentokrát myslím teritoriálních. A konkrétně, spravujeme-li sbírky starého umění, které jsou internacionální, proč bychom neměli totéž vztáhnout na umění moderní a současné? Bylo by samozřejmě směšné pomýšlet na to, že vytvoříme kolekci světového umění. A tak jsem se chytil Kunderovy otázky po tom, co je to střední Evropa – je to terra inkognita, přes kterou se pouze převalují vlny jednou ze Západu, podruhé z Východu? Nebo má něco specifického? A pokud ano, spojují výtvarnou kulturu jejich jednotlivých regionů nějaké obecnější souvislosti?

Budova pro SEFO stále nestojí, ale muzeum pro něj shání umělecká díla a už nyní funguje internetová databáze Central European Art Database (CEAD). Jaký je její úkol?

Představoval jsem si, že vznikne velká stálá expozice, jejíž osnovou se stanou zásadní data – 1945, 1948, 1956, 1968, 1981, 1989 – na kterou budou navlékány trsy exponátů, obrazů, soch, kreseb, fotografií, knih, dokladů architektury umělců z různorodých středoevropských oblastí, kteří tak navzájem povedou dialog. Ti z návštěvníků, kteří projeví hlubší zájem, budou moci navštívit archiv CEAD, kde se na videonámětech, na archiváliích, případně v knihovně důkladněji seznámí s předmětem svého zájmu. Ohromnou práci už pro SEFO jak z hlediska CEAD, tak sběru budoucích exponátů vykonali Bielešová, Renotière i Ladislav Daněk.

Sbírka z kotelny

Jedním z hlavních témat vašich prací je architektura. Čím vás tento obor oslovil?

Od mládí mě zajímala starobylá města, která – jak se v těch letech stále opakovalo – poničil stavební ruch 19. století. Historizující architekturou jsem tedy zpočátku opovrhoval, no a vidíte, nakonec jsem se stal jedním z jejich prvních vykladačů. Kromě toho jsem se taky začal věnovat tomu, co v té době nikoho nezajímalo – třeba tvorbě českých Němců.

Časem jste se dostal i hlouběji do historie, konkrétně do architektury 18. století.

K tomu mě přivedly jak pobyty v zahraničí, zejména v Anglii, tak nabídka uměnovědné katedry ostravské filozofické fakulty na výpomoc ve výuce. Kromě dějin umění 18.–20. století učím taky muzeologii. Nedávno jsme se studenty skončili exkurzi po několika moravských galeriích. Jedna slečna (a bylo to už po zápočtu!) mi na závěr sdělila, že jim to připadalo, jako by stoupali po schodech a úplně nahoře se ocitli u nás, v Olomouci.

Stál jste také u zrodu sbírky architektury. Jak se vám jí podařilo založit?

Nikoho jsem se neptal, vrchnost to nezajímalo, protože to nic nestálo a ideově to nedráždilo. Objevovat a sbírat doklady architektury byla vzrušující práce. Přijel jsem například do Krnova a když jsem se paní archivářky na stavebním úřadě zeptal, jestli můžu nahlédnout do pár spisů, poslala mě do kotelny, kde jimi jeden boдрý muž zatápěl. A tak jsem postupně odvlácel pár tašek plánů do Olomouce. Další věnovala řada architektů nebo jejich potomků – byli rádi, že se o to vůbec někdo zajímá. Když se to později rozkrliklo, mnozí se hlásili sami. Byl jsem zkrátka i po této stránce posedlý myšlenkou, že se má bránit zapomnění. Dnes má sbírka tuším kolem dvaceti tisíc kousků.

V čem je podle vás architektonicky zajímavá Olomouc?

Slavné jsou zdejší gotika s barokem. Mě ovšem zajímalo 19. a 20. století s otázkou, proč je dnešní Olomouc taková, jak ji známe? Nad tím teď dumám, když jsem se po letech ve svém exilu znovu k Olomouci vrátil a chystám pokračování předloňského 19. století o následující věk.



Doma, 2004, snímek Zdeněk Zatloukal

Za architekturou cestujete i po světě. Co vás nejvíc zaujalo?

V posledním desetiletí především tři velké kulturní okruhy: anglický přírodní krajinařský park jako nekonečná metaforická množina příběhů o vztazích člověka s krajinou. Sicílie s její řeckou antikou a na druhé straně smutkem z rozpadu starobylých venkovských statků a rozkládajících se malebných městeček. A konečně Jeruzalém, kde si člověk v ortodoxní čtvrti Mea Shearim hmatatelně uvědomí, že jsou nakonec důležitější věci než všechno hmotné včetně umění.

Muzeum umění pět let poté

Jak vypadá vaše spolupráce s MUO po vašem odchodu?

Po odchodu do penze s muzeem spolupracuji jen příležitostně; můj nástupce má samozřejmě právo jít svou vlastní cestou. Ale moc rád se vidám s muzejními kolegyněmi a kolegy. To, co se pro mě před pěti lety uzavřelo, mi už dnes někdy připadá snové. Říkám si, jestli se mi to všechno jen nezdálo?

Kde byste chtěl Muzeum v budoucnu vidět?

Přál bych si, aby se podařilo postavit SEFO. Jak z hlediska střední Evropy, tak Olomouce, muzea a nakonec i našeho zakladatelského trojlístku se všemi někdejšími milými spolupracovníky, kteří se tomu dodnes věnují. O

„Z mého hlediska jsou dějiny časová sekvence složená z legend, příběhů a rituálů. To je to, co vytváří historickou paměť.“

Fedor Gál



Během návštěvy ministra kultury Pavla Tigrida, 1994, snímek Ivo Přeček



S Martinem Součkem u Václava Havla při představování knihy o SIAu, 2010, snímek Miroslav Masák



Odchod do penze a loučení se třemi muzei, 2013, snímek Lumír Čufík

Předplatné zima a jaro 2019

Netypické divadelní druhy

V druhé části poslední sezony Divadla hudby jsme opět připravili předplatné, v jehož rámci chceme představit zajímavé, a ne zcela typické divadelní druhy. Těšit se můžete na netradiční mediální hřiště, stand-up i formát *extended cinema*. Jsou pro vás tyto umělecké druhy neznámé? Přijďte je zakusit při kvalitních představeních v hlavním programu a staňte se našimi pravidelnými diváky!

Jeviště jako mediální hřiště

Mimořádně zdařilý počín pražského **Divadla Archa** s názvem **Rusáci?** uvedeme ve čtvrtek 31. ledna. Inscenace je založená na hře s médii a na kombinaci rozličných divadelních postupů. Videoart, choreografie, hudba a osobní výpovědi na proměnlivé scéně, která se stává hřištěm pro trojici mladých performerů ruského původu a jednoho komentátora. Kolektivní inscenace Jany Svobodové na námět Jana Buriana ml. je podpořena zcela přirozeně působící prací Jaroslava Hrdličky s technologií. Téma je určeno otázkou: Jak se vyrovnávají mladí Rusové žijící v ČR s českým historickým komplexem způsobeným invazí v srpnu 1968? Tvůrci se nepokouší o další únavnou analýzu ani nehledají viníky. Jeviště je prostor, kde je možné navrátit paměť, relativizovat stereotypy, rozbíjet klíše a narušovat schémata. Společně projít cestou vytyčenou předsudky, mýty, strachem i odvahou.

Nejen komický stand-up

Ostravské **Národní divadlo moravskoslezské** se vrací v pondělí 18. února do Divadla hudby, tentokrát s formátem stand-upu. **Sex, drogy a hafo prachů**, one man show pro dva herce, jak zní podtitul inscenace, nabízí výborné výkony Davida Viktory a Františka Večeři, kteří interpretují nabroušené monology dramatika



Rusáci? – Divadlo Archa, foto: Jakub Hrab

a slavného stand-up komika americko-arménského původu Erica Bogosiana. Žánr stand-up je u nás rozšířen jen pár let a z toho, co se hraje, by se mohlo zdát, že jde především o úmornou snahu zabít diváky smíchem. Ve světě zatím dorůstá třetí generace špičkových komiků jako je právě Bogosian, kteří komponují hluboké, dojemné, zábavné i otřesné monology, přesně namířené do duše společnosti. České premiéry sólových výstupů v překladu Pavla Dominika se chopil kmenový režisér činohry Janusz Klimsza.

Extended cinema – film i divadlo v jednom

Jako třetí z nabídky předplatného přivítáme ve středu 27. března **Zánik domu Usherů**

pražské umělecké skupiny **Depresivní děti touží po penězích**. Nová produkce pod autorským vedením Jakuba Čermáka, jenž se představil v Divadle hudby jako režisér inscenace Po tvých hrobech šlapu, pracuje s tzv. *extended cinema*. Jde o kombinaci autorského filmu a divadelních postupů, kdy dialogy i zvukovou složku snímku vytvářejí herci živě přímo na jevišti. Návrat ke klasické povídce hororového mága Edgara Allana Poea přináší velký díl temnoty i nadsázky. Neobyčejný vztah sourozenců Usherových, zvláštní host, obskurní dům, potlačené fantazie, tragikomická strašidla minulosti, nejpevnější láska, podivný kraj, černý humor a nebezpečná trhlina ve zdi. Hrajeme symbolicky k poslední sezoně Divadla hudby.



Sex, drogy a hafo prachů – Národní divadlo moravskoslezské, foto: Radovan Štátný



Zánik domu Usherů – Depresivní děti touží po penězích, foto: Michaela Škvrňáková

DIVADELNÍ PROGRAM MIMO PŘEDPLATNÉ

Mimo předplatné nabídneme zajímavé divadelní počiny se společenským zaměřením včetně muzikálového žánru, ale i inscenaci vystavěnou na výrazových prostředcích japonského divadla *nó*. Poslední divadelní příležitosti, jak si užít komorní atmosféru Divadla hudby, budou opravdu stát za pozornost.

Muzikál se společenským přesahem

V pondělí 21. ledna vplujeme společně s inscenací **Slávek Novák** do muzikálových vod. Ostravský dramatik a režisér v jedné osobě Tomáš Vůjtek je autorem muzikálu inspirovaného skutečným příběhem úspěšného českého herce Vítězslava Vejražky, člena činohry Národního divadla, který se stal dobrovolně v roce 1949 spolupracovníkem StB a působil pod krycím jménem Novák. Sváděl ženy, které chtěla tajná komunistická policie kompromitovat. Intimní schůzky natáčela státní bezpečnost skrytou kamerou. Svým způsobem je to i hra o našem



Slávek Novák – Vůjtek, Gajdica, foto: Monika Horsáková

prvním pornoherci. Za své vskutku mimořádné výkony získal titul národního umělce, byl jmenován poslancem Sněmovny lidu Federálního shromáždění a obdržel Řád Vítězného února. Tento oblíbený profesor DAMU je ikonou režimu, který již minul a který se možná nevrátí. Je to hra o nás? Hra o tom, kým jsme byli, nebo snad o tom, kým pořád ještě jsme? Při psaní hry čerpal Vůjtek co nejvíce ze skutečnosti. Devadesát procent replik jsou tudíž autentické citace z hlášení, která Vejražka skutečně svědomitě vypracoval. V hlavní roli Přemysl Bureš, autorskou hudbu Jana Gajdici hraje orchestr **Absintového klubu LES**.

„Jestli tato inscenace něco skutečně nabourává, tak je to především sentimentální úcta ke kultu ‚velkých bardů‘ české minulosti ... před krásně pronášenými velkými pravdami ... V České republice, kde z rádia neustále znějí banalizované citace velkých bardů i některých herců, již se se snaží napodobovat, je nejspíš třeba takovýchto pokusů, jak napomoc lidem k návratu nohama na zem.“ Barbora Etlíková, festival Ost-ra-var



Pýcha osamělosti – Divadlo Feste, foto: VRBAK

Představení Pýcha osamělosti a talkshow DH v DH s Petrem Pithartem

Mimořádný dvojprogram jsme připravili na pondělí 25. února. Inscenace brněnského **Divadla Feste** v režii Jiřího Honzírka **Pýcha osamělosti** zpracovává známou knihu Petra Pitharta *Osmašedesátý*. Po podvečerním představení inscenace bude následovat **talkshow Davida Hrbka** se samotným autorem textu **Petrem Pithartem**. „V této konkrétní zkoušce jsme v roce 1968 neobstáli.“ Silvestrovská party roku 1992 nedopadne dobře. Rozpad Československa je především česká prohra a ranní kocovina vydá její příčiny. Jako jedna z klíčových se ukáže česká arogance vůči Slovákům a její důsledky pro rok 1968. Autorova kniha *Osmašedesátý* staví zcela výjimečně pohled na domácí události roku 1968 kriticky zejména vůči okupovaným. Inscenace adaptuje druhou kapitolu knihy, jež je věnována českému nacionalismu, závažným problémům v česko-slovenských vztazích a odsud ústícímu konci Pražského jara.

„Dokáží Češi alespoň částečně přispět ke kompenzování ztrát, spojených s rozpadem společnosti, založených na jiných, obecnějších organizujících principech, než jakým je národní partikularismus? ...Není nacionalismus přece jen nejmočnějším či dokonce jen jediným motivem naší společné existence? Nejsou opakované formulace české otázky jako otázky světové jen donkichotskými pokusy převážit spontánní a nereflektované tíhnutí shluku obyvatel, mluvících česky, tíhnutí k nenárodnému sebeuspokojení ve smyslu onoho ‚malé, ale naše‘...?“ Petr Pithart.

Novinka Malého divadla Kjógenu tentokrát na seriózní notu

Ve spolupráci s Japonským klubem Olomouc a festivalem *Japonské jaro* uvedeme ve čtvrtek 14. března novinkovou inscenaci brněnského **Malého divadla Kjógenu**, nazvanou **Noc pod skálou**. Text českého dramatika a mima Huberta Krejčího je inspirovaný slovenskou pověstí „O lásce synovské“ a vystavěný na hereckých technikách a výrazových prostředcích divadla *nó*. Od obvyklého žánru frašky se nyní divadlo v režii Igora Dostálka vydalo směrem k vážně pojatému tématu. Mladý muž podstupuje riskantní výstup na Jestřábí věž, aby obstaral bylinu nutnou k záchraně života svého umírajícího otce. Bylinu najde, avšak sestoupit z vrcholu skalního masivu nedokáže. Jedině skokem do hlubin může syn zachránit svého otce. Minimalistické pojetí mimořádně silného příběhu s hudebním doprovodem. Představení novinky bude předcházet jedna z typických frašek souboru.



Noc pod skálou – Malé divadlo Kjógenu, foto: ????????

Výběr z připravovaných výstav v roce 2019



Křížová cesta z Orlice Restaurování 2010–2018

ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC | GALERIE
14. 2. – 19. 5. 2019

První letošní výstava v Arcidiecézním muzeu představí obrazový soubor čtrnácti zastavení křížové cesty z kostela Nanebevzetí Panny Marie na Orlici v Letohradě. Namaloval je v roce 1759 vídeňský malíř Johann Wenzel Bergl (1719–1789), rodák ze Dvora Králové. Ten je svou pozoruhodnou tvorbou spjat nejen s Rakouskem, ale částečně také s Moravou a rodnými východními Čechami, kam ze svého vídeňského ateliéru dodal hned tři obrazové soubory křížových cest. Výstava náleží do dramaturgické řady tzv. restaurátorských výstav, které si kladou za cíl představovat veřejnosti významná díla zejména staršího umění, která prošla aktuální obnovou. Restaurování křížové cesty z orlického kostela rehabilitovalo mimořádně expresivní rukopis malíře i výraznou barevnost. Díky výstavě bude veřejnost možnost spatřit poprvé v úplnosti nejen soubor všech čtrnácti velkoformátových obrazů, ale také náročnou práci odborníků, kteří se na obnově tohoto jedinečného díla podíleli.

VÍCE NA STR. 26



Sousedé v knize

Pohledy do sbírek Muzea umění Olomouc

MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ | SALON, KABINET | 20. 6. – ŘÍJEN 2019

Výstava představí vývoj české a německé knihy od počátku 20. století, kdy se v ní odráží umělecké směry secese, symbolismus, dekadence a později expresionismus a kubismus. Hlavní kapitolou je období meziválečné avantgardy – funkcionalisticky orientované knižní úpravy, konstruktivistická typografie, užití fotografie a fotomontáže na knižních obálkách i knižní úpravy v duchu poetismu a surrealismu. Výstava se zaměří na specifika české a německé knižní tvorby, jak se v sousedních zemích navzájem ovlivňovala a v čem se naopak odlišovala.

Miroslav Šnajdr st.

Pohledy do sbírek Muzea umění Olomouc

MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ | GALERIE | 28. 2. – 2. 6. 2019

Dílo Miroslava Šnajdra je nosnou součástí významných výstavních projektů a zdobí většinu předních soukromých i veřejných uměleckých sbírek, Muzeum umění Olomouc nevyjímaje. Šnajdrovo malířské a kreslířské dílo se utvářelo už od počátku 60. let v kontextu s českou informální malbou. Dvojdomost jeho uměleckého talentu (profesionálně působil jako hornista Moravské filharmonie v Olomouci) obohacuje jeho výtvarnou tvorbu o hudební citění. Jedním z jeho hlavních inspiračních zdrojů je také spontánní svět dětí s jeho výtvarnými projevy. Odtud pramení kresbný charakter některých jeho pláten korespondující s tvorbou Georgese Dubuffeta a Cy Twomblyho. Celou jeho tvorbu také provází intenzivní zájem o vrcholná díla světového malířství, která glosuje osobitými malířskými parafrázemi.

VÍCE NA STR. 22



Paralelní avantgarda

Pécsi Mühely 1968–1980

MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ | SALON, KABINET
28. 2. – 2. 6. 2019

Komunistické Maďarsko 70. a 80. let zrodilo skupinu neo-avantgardních umělců – Pécsi Mühely, která pracovala na revizi maďarských konstruktivistických a avantgardních tradic. Využívala k tomu metody a postupy performativního umění a za pomoci fotografie a dynamického obrazu se pokoušela o vytvoření nového komunikačního a vizuálního jazyka. Výsledek její práce si budou moci už od února prohlédnout návštěvníci Muzea moderního umění.

VÍCE NA STR. 20

Václav Cigler | Kresba

MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ | ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC
ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM KROMĚŘÍŽ | 21. 3. – 23. 6. 2019

Jaro zahájí Muzeum umění mimořádným projektem, který se poprvé v jeho historii dotkne všech jeho budov, a to výstavou děl výtvarníka Václava Ciglera ve spolupráci s architektem Michalem Motyčkou. Muzeum moderního umění představí v Trojlodí komplexně Ciglerovu kresbu, a to včetně jeho básní a návrhů skleněných děl. Ty pak jako intervence do stálých expozic doplní obě arcidiecézní muzea, tedy v Olomouci i Kroměříži. Jejich společným jmenovatelem bude světlo a sklo. Motiv a princip hledaný a objevený umělci a silně reflektovaný architekturou, filozofií a literaturou.

VÍCE NA STR. 4

Architekt Petr Brauner

MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ | GALERIE
20. 6. – ZÁŘÍ 2019

Pavilon A na výstavišti Flóra, věžový dům s vodojemem, krematorium v Šumperku či rekonstrukce a nástavba olomoucké teplárny – to vše je dílem architekta Petra Braunera. S velkým citem pro estetiku staveb, vycházejícím z brněnského školení, dokázal navázat na meziválečnou tradici a obohatit tvář moravských měst o řadu kvalitních realizací. Braunerovy stavby, které připomene výstava Muzea umění, utvářejí pomyslný vrchol architektonické tvorby normalizačních let v Olomouci, obdobně jako stavby jeho profesních kolegů Tomáše Černouška či Václava Capouška.



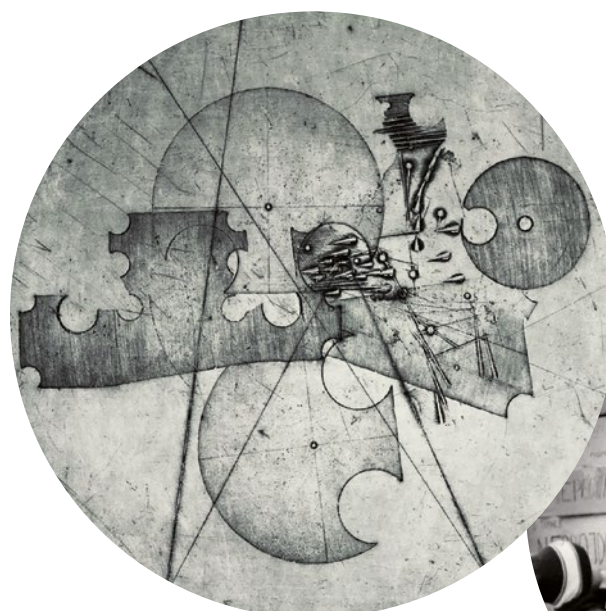
Za chrám, město a vlast

Olomoucký biskup Karel z Lichtensteinu-Castelcorna uprostřed barokní Evropy

ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC | ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM KROMĚŘÍŽ
13. 6. – 29. 9. 2019

Karel z Lichtensteinu-Castelcorna byl nejvýznamnějším barokním biskupem olomoucké diecéze. Pozvedl svěcený majetek po útrapách třicetileté války, vystavěl sídla v Olomouci, Kroměříži a dalších místech. Zakoupil úžasnou obrazovou sbírku, založil biskupskou knihovnu. Výstavy v Arcibiskupském zámku v Kroměříži a Arcidiecézním muzeu Olomouc jsou výsledkem čtyřletého výzkumu a společně s dvěma monografiemi splácí část obrovského dluhu, který současníci k této významné osobnosti mají.

VÍCE NA STR. 24



Sbírka grafiky Muzea umění Olomouc

MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ, TROJLODÍ,
KABINET, SALON | 7. 11. 2019 – LEDEN 2020

Profilovou výstavou sbírky volné grafiky pokračujeme v představování jednotlivých sbírkových fondů Muzea umění Olomouc, z nichž ten grafický je jedním z nejobšáhlejších. Výstava je rozdělena na dvě samostatné části – početně méně zastoupenou, kvalitativně však výjimečnou kolekci z období od 15. do 19. století, a fond 20. a 21. století, reprezentující zásadní proměny vizuální kultury moderní doby. Odlišné zaměření, charakter i způsob zacházení s oběma celky se odráží v jejich vzájemné interakci i v samotné instalaci. Vybraný soubor děl reflektuje technická specifika, tvůrčí, funkční i tematické bohatství tohoto „zvláštního“ typu obrazu od středověku po současnost. Výstavu doprovází katalog.

Umění tapiserie

Dílo a jeho předobraz – dvě části jednoho celku

MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ | TROJLODÍ | 18. 7. – 6. 10. 2019

Tapiserie je po staletí formou umění, která kombinuje krásu s praktičností a nesmrtelnými příběhy, osobnostmi a historickými událostmi. V tapisériích se spojuje výtvarné umění s klasickým textilním řemeslem, ovšem vždy byly považovány spíše za monumentální umění a podle toho rovněž hodnoceny. Obsahem výstavy budou především tapiserie vyrobené na základě děl předních českých autorů, ve vybraných případech je doplní jejich výtvarné předlohy a návrhy. Projekt připomene obě místa, kde se tapiserie v českých zemích dodnes vytvářejí, tedy manufaktury ve Valašském Meziříčí (zal. 1898) a v Jindřichově Hradci (zal. 1910).



Jan & Jan | Legendy Jana Nepomuckého a Jana Sarkandra ve výtvarném umění

ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC, GALERIE | 17. 10. 2019 – LEDEN 2020

Letos si připomeneme výročí 290 let od svatořečení Jana Nepomuckého a přibližně 400 let od zavraždění Jana Sarkandra. Dvě výročí, dva Janové, dvě téměř identické legendy. Výstava Muzea umění Olomouc se zaměří na jejich posmrtné životy a představí, jak byli Jan Nepomucký a Jan Sarkander projektováni ve výtvarném umění.

Listopad 1989 v Olomouci

MUZEUM MODERNÍHO UMĚNÍ, GALERIE
LISTOPAD 2019 – LEDEN 2020

Třicáté výročí Sametové revoluce připomene Muzeum umění výstavou dobových fotografií a dokumentů ze svých sbírek i snímky zapůjčenými přímo od autorů: Vladislava Galgonka, Petra Zatloukala, Mileny Valuškové, Jindřicha Štreita, Zdeňka Sodomy či Ludka Peřiny. Návštěvníci tak budou moci „ochutnat“ atmosféru zlomových okamžiků roku 1989 především v Olomouci.



Oltář z Lubiny

Restaurování 2014–2016

ARCIDIECÉZNÍ MUZEUM OLOMOUC, GALERIE
14. 11. 2019 – ÚNOR 2020

Oltář z Lubiny patří k významným památkám pozdně gotického malířství přelomu 15. a 16. století. Malba představující cyklus Radosti a Bolesti Panny Marie je dílem dvou autorů, z nichž každý vytvořil jednu stranu oltáře. Po požárech a následných přemalbách byla oltářní křídla natolik poškozena, že teprve náročný restaurátorský zásah jim navrátil jejich původní podobu a umožnil jejich vystavení ve stále expozici Arcidiecézního muzea Olomouc.



Rok 2018 byl v Muzeu umění ve znamení středoevropské kultury

Hned tři velké výstavy s tematikou středoevropského umění nabídlo v loňském roce Muzeum umění svým návštěvníkům. Slovenskou kulturu přiblížila díla Josefa Jankoviče, polskou pak průřez poválečnou abstrakcí. Vrcholem roku 2018 se stala velkolepá výstava *Rozlomená doba 1908–1928* mapující zrod středoevropských avantgard, kterou doprovodila odborná konference na kroměřížském zámku – *Zrod soudobého Středoevropana* a koncert legendy světové hudební avantgardy druhé poloviny 20. století, polského dirigenta a skladatele Krzysztofa Pendereckého.



Francouzský choreograf Pierre Nadaud a jeho studenti z JAMU reagovali přímo ve výstavě na tvorbu ikony slovenského výtvarného umění Josefa Jankoviče.



V červnu navštívila Muzeum umění část vládního kabinetu v čele s premiérem Andrejem Babišem, který přislíbil podporu projektu Středoevropského fóra Olomouc.



Výstava *Abstrakce.PL* nabídla to nejlepší z polské poválečné malby vůbec poprvé na jednom místě a v jeden čas. Do Olomouce přilákala polské umělce jako Jana Pamuła, Piotra Lutyńskiego či Romualda Oramuse či historika umění Andreie Nakova.



Dlouhé období mezi lety 1848 a 2018 zhodnotila mezinárodní umělecko-historická konference *Zrod soudobého Středoevropana*. Na Arcibiskupském zámku v Kroměříži mimo jiné promluvil eurokomisař Tibor Navracsics či americký historik umění Steven Mansbach.



Slavnostního zahájení výstavy *Rozlomená doba 1908–1928* se chopil polský dirigent a skladatel Krzysztof Penderecki. Skladbou *Credo*, za níž obdržel cenu Grammy, oslavil v Olomouci také své pětadesáté narozeniny.



Největší výstavní projekt v historii Muzea umění *Rozlomená doba 1908–1928* nabízí jedinečný pohled na zrod středoevropských avantgard. Návštěvníci muzea tak mohou obdivovat díla Emila Filly, Františka Kupky, Josefa Čapka, ale také Oskara Kokoschky, Lászla Moholy-Nage, Lájose Kassáka či Władysława Strzemińskiego a Antona Jaszusche.

Milé děti, milí dospělí, tato stránka vám vždy přináší nějaké to výtvarné potěšení, také tentokrát vás snad potěšíme. Ve dvacátých letech minulého století byl život velmi pestrý a dynamický, velmi rychle se rozvíjela technika, divadlo a film, lidé se chodili bavit do tančiren, ve kterých hrála živá muzika. Tehdejší populární hudbou byl jazz. Dnes je tato muzika již okrajovým žánrem, ale tehdy se hrála opravdu všude.



Radostná energie jazzových a swingových skladeb, a vůbec radost ze života, je zachycená i na obraze polského malíře Rařala Malczewského. Jmenuje se příznačně *Tanec*. Jestli chcete mít obraz i doma, stačí jej dokreslit. Každé číslo představuje konkrétní barvu, lehce zjistíte kterou. A pokud byste chtěli vidět, jak vypadá originál, pak se přijďte podívat na naši výstavu *Rozlomená doba 1908–1928 / Avantgardy ve střední Evropě*, kterou v Muzeu moderního umění můžete zhlédnout ještě do neděle 27. ledna 2019.

1	2
3	4
5	6
7	8
9	10



2019*



* pour féliciter